

НОСИЛАЦ ИЗРАДЕ:

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
АУТОНОМНА ПОКРАЈИНА ВОЈВОДИНА
ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАРИЈАТ ЗА УРБАНИЗАМ
И ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

ПОКРАЈИНСКИ СЕКРЕТАР

Владимир Галић

**ПРОСТОРНИ ПЛАН
ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ
„ЦАРСКА БАРА“**

- Материјал за рани јавни увид -

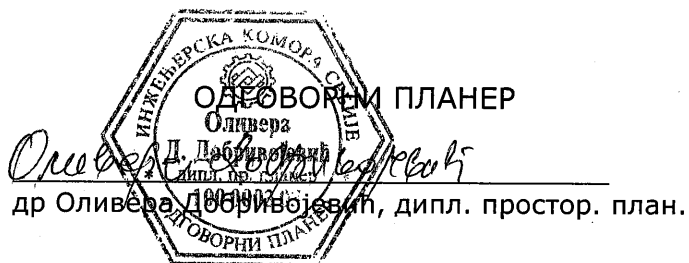
ОБРАЂИВАЧ:

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“ НОВИ САД

Е - 2836

Нови Сад, 2022. године

СТРУЧНИ ТИМ:

СИНТЕЗА И КООРДИНАЦИЈА:	др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
ПОМОЋНИК ДИРЕКТОРА:	мр Драгана Дунчић, дипл. простор. план.
Планирана претежна намена површина и предлог подручја посебне намене:	др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
Мрежа насеља, јавне службе:	Иван Тамаш, маст. простор. план. Лана Исаков, маст. инж. арх. Оливера Сенковић, дипл. инж. арх.
Природни услови:	др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
Заштита природе:	Наташа Медић, маст. инж. пејз. арх.
Карактер предела:	мр Владимир Пихлер, дипл.инж.арх.
Заштита непокретних културних добара:	Лана Исаков, маст. инж. арх. Оливера Сенковић, дипл. инж. арх.
Становништво и привреда:	Иван Тамаш, маст. простор. план.
Шумско земљиште и шумарство:	Наташа Медић, маст. инж. пејз. арх.
Пољопривредно земљиште и пољопривреда:	Мирољуб Љешњак, дипл. инж. пољ.
Туризам:	др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
Саобраћајна инфраструктура:	Зоран Кордић, дипл. инж. саобр.
Водно земљиште и водопривредна инфраструктура:	Бранко Миловановић, дипл.инж.мелио.
Електроенергетска и електронска комуникациона инфраструктура:	Зорица Санадер, дипл. инж. електр.
Термоенергетска инфраструктура:	Милан Жижић, дипл. инж. маш.
Заштита животне средине:	др Тамара Зеленовић Васиљевић мр Рита Барјактаровић, дипл. биол.
Заштита од елементарних непогода и акцидентних ситуација:	Наташа Медић, маст. инж. пејз. арх. др Тамара Зеленовић Васиљевић
Заштита од интереса за одбрану земље:	Радованка Шкрбић, дипл. инж. арх.
Правна регулатива:	Теодора Томин Рутар, дипл. правник
Геодетско документациона и аналитичко информациона основа:	Далибор Јурица, дипл. инж. геодез Милко Бошњачић, маст. инж. геодез. Дејан Илић, грађ. техн. Ђорђе Кљаић, геод. техн. Драгана Матовић, оператер Душко Ђоковић, копирант

5000187864940

**ИЗВОД О
РЕГИСТРАЦИЈИ
ПРИВРЕДНОГ СУБЈЕКТА**Република Србија
Агенција за привредне регистре**ОСНОВНИ ИДЕНТИФИКАЦИОНИ ПОДАТАК**

Матични / Регистарски број 08068313

СТАТУС

Статус привредног субјекта Активан

ПРАВНА ФОРМА

Правна форма Јавно предузеће

ПОСЛОВНО ИМЕ

Пословно име

JAVNO PREDUZEĆE ZA PROSTORNO I URBANISTIČKO
PLANIRANJE I PROJEKTOVANJE ZAVOD ZA URBANIZAM
VOJVODINE NOVI SAD

Скраћено пословно име

JP ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINE NOVI SAD

ПОДАЦИ О АДРЕСАМА

Адреса седишта

Општина

НОВИ САД

Место

НОВИ САД

Улица

Железничка

Број и слово

6/III

Спрат, број стана и слово

/ /

Адреса за пријем електронске поште

Е- пошта

zavurbvo@gmail.com

ПОСЛОВНИ ПОДАЦИ

Подаци оснивања

Датум оснивања

16.02.1959

Време трајања

Време трајања привредног субјекта

Неограничено

Претежна делатност

Шифра делатности

7111

Назив делатности

Архитектонска делатност

Остали идентификациони подаци

Порески Идентификациони Број (ПИБ)

100482355

Подаци од значаја за правни промет

Текући рачуни

160-0000000416883-48
325-9500600027867-63
325-9601700058594-60
160-0050370002379-64
325-9601600004203-31
325-9500600027866-66
325-9500700176810-64
840-0000000714743-84

Контакт подаци

Интернет адреса

www.zavurbvo.co.rs

Подаци о статусу / оснивачком акту

Датум важећег статута

09.10.2019

Датум важећег оснивачког акта

18.09.2019

Законски (статутарни) заступници**Физичка лица**

1.	Име	Предраг	Презиме	Кнежевић
	ЈМБГ	1611976820129		
	Функција	Директор		
	Ограничење супотписом	не постоји ограничење супотписом		

Надзорни одбор**Председник надзорног одбора**

Име	Горан	Презиме	Томић
ЈМБГ	1708986850038		

Чланови надзорног одбора

1.	Име	Никола	Презиме	Крнета
	ЈМБГ	0201983800047		
2.	Име	Милан	Презиме	Жижић
	ЈМБГ	0311967800118		

Чланови / Сувласници

Подаци о члану

Пословно име

Opština Žitište

Регистарски /
Матични број

08030715

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Sečanj

Регистарски /
Матични број

08019215

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

30.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Senta

Регистарски /
Матични број

08038490

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ Уплаћен: 80.042,71 RSD	датум 11.05.2017
---------------------------------	---------------------

износ(%) Удео 0,200000000000	
---	--

Подаци о члану
 Пословно име: Opština Srbobran
 Регистарски / Матични број: 08013438

Подаци о капиталу
Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	05.05.2017

износ(%) Удео 0,200000000000	
---	--

Подаци о члану
 Пословно име: Opština Titel
 Регистарски / Матични број: 08050724

Подаци о капиталу
Новчани

износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	04.05.2017

износ(%) Удео 0,200000000000	
---	--

Подаци о члану
 Пословно име: Opština Čoka
 Регистарски / Матични број: 08381984

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Bač

Регистарски /
Матични број

08012814

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Beočin

Регистарски /
Матични број

08439940

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.04.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="24.05.2017"/>

	износ(%)
Удео	<input type="text" value="0,200000000000"/>

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум
<input type="text" value="Уплаћен: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text" value="17.05.2017"/>

	износ(%)
Удео	<input type="text" value="0,200000000000"/>

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ	датум
<input type="text" value="Уписан: 80.042,71 RSD"/>	<input type="text"/>

износ	датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

02.06.2017

Удео

износ(%)

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Vrbas

Регистарски /
Матични број

08285071

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

29.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Žabalj

Регистарски /
Матични број

08157111

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

03.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Indija

Регистарски /
Матични број

08027536

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Irig

Регистарски /
Матични број

08032165

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

12.04.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Kanjiža

Регистарски /
Матични број

08141231

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

26.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Удео

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

износ(%)
Удео

Подаци о члану

Пословно име

Регистарски /
Матични број

Подаци о капиталу

Новчани

износ датум

износ датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

10.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Plandište

Регистарски /
Матични број 08057567

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

23.05.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Apatin

Регистарски /
Матични број 08350957

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

06.09.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Ada

Регистарски /
Матични број 08070636

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

31.08.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Grad Kikinda

Регистарски /
Матични број

08176396

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

21.08.2017

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име

Opština Odžaci

Регистарски /
Матични број

08327700

Подаци о капиталу**Новчани**

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

18.09.2018

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Autonomna Pokrajina Vojvodina - Pokrajinska
Vlada

Регистарски /
Матични број 08068615

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од
40.021.353,26 RSD

износ

датум

Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од
40.021.353,26 RSD

30.06.2002

износ(%)

Удео

94,800000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Temerin

Регистарски /
Матични број 08330514

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD

износ

датум

Уплаћен: 80.042,71 RSD

17.07.2019

износ(%)

Удео

0,200000000000

Подаци о члану

Пословно име Општина Sremski Karlovci

Регистарски /
Матични број 08139199

Подаци о капиталу

Новчани

износ

датум

Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	08.05.2017
Удео	износ(%) 0,200000000000

Основни капитал друштва

Новчани

износ	датум
Уписан: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	
износ	датум
Уписан: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уписан: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уписан: 80.042,71 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 1.680.896,91 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 240.128,13 RSD	
износ	датум
Уплаћен: 659.968,59 EUR, у противвредности од 40.021.353,26 RSD	30.06.2002
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	18.09.2018
износ	датум
Уплаћен: 80.042,71 RSD	17.07.2019

Забележбе

1	Тип	-
	Датум	21.09.2005
	Текст	На основу Одлуке Скупштине АП Војводине од 27.06.2002. године

овај субјект уписа променио је облик и организује се као Јавно
предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање
ZAVOD ZA URBANIZAM VOJVODINA, NOVI SAD.

Регистратор, Миладин Маглов

ИНЖЕЊЕРСКА КОМОРА СРБИЈЕ

ЛИЦЕНЦА

ОДГОВОРНОГ ПЛАНЕРА

На основу Закона о планирању и изградњи и
Статута Инжењерске коморе Србије

УПРАВНИ ОДБОР ИНЖЕЊЕРСКЕ КОМОРЕ СРБИЈЕ
утврђује да је

Оливера Д. Добривојевић

просторни планер
ЈМБ 0303961805042
одговорни планер

Број лиценце
100 0003 03

У Београду,
28. августа 2003. године

ПРЕДСЕДНИК КОМОРЕ

Милош Лазовић
Проф. др Милош Лазовић
дипл. грађ. инж.

ЈП „ЗАВОД ЗА УРБАНИЗАМ ВОЈВОДИНЕ“
НОВИ САД

БРОЈ: 1806/1
ДАНА: 09-08-2022

Знак: ОДД
Веза: Е - 2836

У складу са чланом 37. став 4. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21) и чланом 27. став 2. тачка 1) Правилника о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19)

Одговорни планер на изради **Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“**; др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план., број лиценце 100 0003 03

ИЗЈАВЉУЈЕ

да је **Елаборат за рани јавни увид** урађен у складу са Законом о планирању и изградњи и прописима донетим на основу Закона.

Одговорни планер:
Број лиценце:

др Оливера Добривојевић, дипл. простор. план.
100 0003 03

Печат:

Потпис: *Оливера Добривојевић*

САДРЖАЈ

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД	1
1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА	2
2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	2
2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА	3
2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11).....	3
2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)	7
2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	12
2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 - Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС“, број 14/15).....	13
2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18, 36/19).....	13
2.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево- Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш) (Службени гласник РС, број 40/11)	14
2.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)	15
2.2.5. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17) ..	16
2.2.6. Извод из Просторног плана подручја посебне намене аутопута Београд- Зрењанин-Нови Сад („Службени гласник РС“, број 98/21)	16
2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	16
3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА.....	17
3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ.....	17
3.1.1. Природни услови.....	17
3.1.2. Природне вредности	20
3.1.2.1. Природна добра	20
3.1.2.2. Природни ресурси	21
3.1.3. Непокретна културна добра	22
3.1.4. Карактер предела.....	23
3.1.5. Становништво	24
3.1.6. Мрежа и функције насеља	25
3.1.7. Јавне службе	25
3.1.8. Привреда.....	25
3.1.9. Инфраструктура	28
3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура	28
3.1.9.2. Водна инфраструктура	30
3.1.9.3. Електроенергетска инфраструктура	32
3.1.9.4. Термоенергетска инфраструктура.....	32
3.1.9.5. Електронска комуникациона инфраструктура.....	32
3.1.9.6. Обновљиви извори енергије	32
3.1.10. Стање животне средине	33
3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације	35
3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	36

3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА	37
4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	37
5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОСНОВНИХ ПАРАМЕТАРА ЗА ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ.....	42
5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА....	42
5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	43
6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ	45

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

Редни број	Назив графичког приказа	Размера
1.	Граница Просторног плана са планираном претежном наменом површина	50 000

В) ПРИЛОГ

1. Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“
2. Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину

СПИСАК ТАБЕЛА И СЛУКА У ТЕКСТУ

Табеле

Табела 1. Кретање укупног броја становника.....	24
Табела 2. Број домаћинстава.....	24
Табела 3. Биланс претежне намене површина на подручју обухвата Плана	43

Слике

Слика 1. Саобраћајна мрежа у обухвату Просторног плана	29
--	----

А) ТЕКСТУАЛНИ ДЕО

УВОД

На основу Покрајинске скупштинске одлуке о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ („Службени лист АПВ“, број 26/22) приступило се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ (у даљем тексту: Просторни план). Упоредо са израдом Просторног плана, приступа се изради Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину, на основу Одлуке о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину („Службени лист АПВ“, број 26/22), која чини саставни део Одлуке о изради Просторног плана.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Просторни план подручја посебне намене доноси се за подручја која захтевају посебан режим организације, уређења, коришћења и заштите простора, у складу са чланом 21. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др. закон, 9/20 и 52/21).

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и Регионалним просторним планом АПВ („Службени лист АПВ“, број 22/11) утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене, на основу чега су се стекли услови за израду овог Просторног плана.

На основу Закона о планирању и изградњи, у циљу упознавања јавности са општим циљевима и сврхом израде Просторног плана, могућим решењима за развој просторних целина и ефектима планирања, приступило се изради **Материјала за рани јавни увид**.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана обухвата део територије града Зрењанина, односно катастарске општине Бело Блато, Книћанин, Лукино Село, Перлез и Стајићево. Коначна граница обухвата Просторног плана, као и коначна граница подручја посебне намене, биће дефинисане Нацртом Просторног плана.

Стварање просторних услова за усклађено и одрживо коришћење природних добара у оквиру подручја посебне намене ће допринети заштити биодиверзитета, угрожених природних ресурса и очувању предела.

Просторни план представља плански основ за дефинисање активности у области, пре свега, заштите природе, туризма и руралног развоја, а биће створени услови за реализацију националних, регионалних и локалних интереса. За подручје посебне намене дефинишу се правила уређења и грађења у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

Просторно-планска решења су усклађена са прописима који посредно или непосредно регулишу ову област.

Овај Просторни план се ради у GIS-у, технологији намењеној управљању просторно оријентисаним подацима, што ће омогућити размену просторних података, формирање информационог система планских докумената и стања у простору, као и ефикаснију контролу спровођења Просторног плана.

1. ОПИС ГРАНИЦЕ ПЛАНСКОГ ДОКУМЕНТА

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата део територије града Зрењанина, односно катастарске општине Бело Блато, Книћанин, Лукино Село, Перлез, и Стајићево.

Опис оквирне границе обухвата Просторног плана дефинисан је преломним тачкама Просторног плана. Почетна тачка описа налази се на тремеђи граница катастарских општина Мужља, Ечка и Лукино Село у граду Зрењанину. Од ове тремеђе граница иде у правцу југоистока пратећи североисточне границе катастарских општина Лукино Село, Стајићево и Перлез до тремеђе граница катастарских општина Перлез, Орловат и Фаркаждин. Након ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи југоисточне границе катастарских општина Перлез и Книћанин до тремеђе граница катастарских општина Книћанин и Чента у граду Зрењанину и Стари Сланкамен у општини Инђија. Од ове тремеђе граница се ломи и иде у правцу севера пратећи западне границе катастарских општина Книћанин, Бело Блато и Лукино Село до тремеђе граница катастарских општина Мужља, Ечка и Лукино Село у граду Зрењанину, почетне тачке описа.

Површина подручја обухваћеног оквирном границом обухвата Просторног плана износи око 254,29 km².

2. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА И ПЛАНОВА ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

При изради Просторног плана уважене су обавезе, услови и смернице из планова вишег реда:

- Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

При изради Просторног плана сагледани су и:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 - Дунав (Паневропски коридор VII) - („Службени гласник РС“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске - („Службени гласник РС“, број 52/2018, „Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18, 36/19);
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш);
- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17); Просторни план подручја посебне намене аутопута Београд-Загреб-Нови Сад („Службени гласник РС“, број 98/21).

2.1. ИЗВОДИ ИЗ ПЛАНОВА ВИШЕГ РЕДА

2.1.1. Извод из Просторног плана Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/11)

Просторним планом Републике Србије од 2010. до 2020. године (у даљем тексту: ППРС) утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији. Утврђено је да ће се развој, заштита и уређење заштићених природних добара вршити на основу просторних планова подручја посебне намене. ППРС утврђени су кључни приоритети, надлежности и циљеви просторног развоја Републике Србије.

Биодиверзитет: Основни циљ и принцип заштите биодиверзитета је одрживо коришћење биолошких ресурса.

Концепција развоја заштите биодиверзитета Републике Србије ће се заснивати на: заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара; заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста и успостављању тзв. „еколошке мреже“.

Природно наслеђе: Основни циљ заштите и одрживог коришћења природног наслеђа је очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела и развој јавних функција заштићених подручја, првенствено у области научноистраживачког и образовног рада, културе, спорта и рекреације; одрживи развој заштићених подручја и остварење добробити локалних заједница кроз планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и националног са међународним системом заштите природе.

Концепција заштите, уређења и коришћења природног наслеђа заснива се на повећању укупне површине под заштитом у планском периоду, успостављању националне еколошке мреже и идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000, као и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

Заштита, уређење и развој предела: Концепт предела као целине у ППРС, постављен је као окосница разраде заштите и уређења предела Србије. Тако су предели на територији Србије, у односу на степен и тип модификације, доминантне процесе који контролишу дати простор и карактер утицаја човека на предео, подељени на природне и културне пределе, а културни на урбане и руралне. Основни циљ заштите, уређења и развоја предела су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена за живот и боравак, пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета, заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности.

Заштита и одрживо коришћење културног наслеђа: Основни циљ је да се културно наслеђе артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: Основни циљ просторног развоја туризма је остваривање концепта одрживог развоја туризма, као и заштита и уређење туристичких простора, уз оптимално задовољавање просторно-еколошких и културних потреба националног и локалног нивоа.

Оперативни циљеви просторног развоја туризма су: комплетирање и заокруживање целогодишње туристичке понуде; резервација, заштита и активирање нових туристичких производа; јачање постојећих туристичких производа; изградња туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације, као и информатичка и истраживачка подршка развоју туризма.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ заштите пољопривредног земљишта је очување екосистемских, агроеколошких, економских, пејзажних, социокултурних и других важних функција, упоредо с унапређивањем просторно-хетерогених услова за производњу квалитетних пољопривредно-прехранбених производа.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ управљања шумама у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво, којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Одрживо *ловно газдовање* подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких, економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација.

Воде и водно земљиште: Основни циљ је интегрално уређење, заштита и коришћење вода на подручју Републике Србије, третираног као јединствени водопривредни простор. Базно полазиште за избор стратешких решења за развој водопривредне инфраструктуре је да мора бити потпуно усклађена са Директивом о водама ЕУ.

Демографија: Основни дугорочни циљ демографског развоја је ублажавање негативних тенденција, које би се остварило кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације).

Мрежа насеља: Основни циљ је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу функционалних урбаних подручја која ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије.

Основни циљ везан за функционално урбана подручја је детерминисање, организовање и умрежавање функционалних урбаних подручја као основе за уравнотежен регионални развој Републике Србије.

Према Моделу функционално урбаних подручја Републике Србије 2020. Зрењанин је центар функционално урбаног подручја од државног значаја, у оквиру кога се налазе општине Житиште, Жабаљ, Сечањ, Нова Црња и Нови Бечеј.

Јавне службе: Основни циљеви у области просторне организације и дистрибуције јавних служби су:

- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;

- унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо - економске угрожености.

У области **саобраћајне инфраструктуре**, Просторни план Републике Србије је утврдио саобраћајне капацитете који се односе на простор у обухвату Плана.

У оквиру концепта *путног (друмског)* саобраћаја планиране су одређене активности на следећим путним правцима:

- државни пут Iб бр. 13/М-24¹
Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Киkinда-Зрењанин-Чента-Београд
активности на путном правцу, државни пут I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Киkinда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала);
- државни пут II реда бр. 129/Р-110¹
Каћ - Шајкаш - Тител - Перлез - Ковачица - Сечањ - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Јаша Томић);

Планска решења обухватају активности на путним правцима и путној инфраструктури регионалног (или више регионалног) значаја и могу представљати приоритетну активност у оквиру тих територијалних целина уз сагласност надлежних републичких институција.

На већ изграђеним деоницама наведених путних праваца биће спроведена рехабилитација и реконструкција, које подразумевају скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута.

Активности на одређеном путном правцу, подразумевају скуп различитих планских и пројектних решења и извођења грађевинских радова на рехабилитацији и реконструкцији, доградњи и изградњи, на појединим деоницама утврђеног путног правца (или на целокупној дужини).

У оквиру концепта развоја *железничке мреже* Србије на подручју обухвата Плана егзистираће регионална железничка пруга бр.208:

- (Нови Сад) - Распутница Сајлово - Римски Шанчеви - Орловат Стајалиште

Регионалне пруге повезују регионе са магистралном мрежом и имају велики значај у интеграцији железнице у регионални развој земље. Планира се ревитализација и модернизација (респективно електрификација) постојећих једноколосечне пруге.

Концептом *ваздушног саобраћаја* у оквиру гравитационог подручја овог простора егзистираће аеродром у Зрењанин (Ечка), док ће и даље основни капацитет у трансферу путника и CARGO саобраћаја за овај део Војводине бити аеродром "Никола Тесла" у Београду.

Водопривреда и водопривредна инфраструктура: Основни циљ је оптимизација интегралних водопривредних система на јединственом водопривредном простору Републике Србије и усклађивање њиховог развоја са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштиту вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

Простор обухваћен овим Планом припада Новосадском регионалном систему за водоснабдевање (насеља и општине које снабдева: Нови Сад, Беоцин, Бачки Петровац, Бачка Паланка, Темерин, Жабаљ, Зрењанин. Постоји потреба каснијег повезивања са Сремским системом и Бачким системом.

Предметни простор припада банатском регионалном систему коришћења, уређења и заштите речних вода (кључне постојеће акумулације и објекти: Банатски ХС ДТД, брана на Тиси, регулације; кључне нове акумулације и објекти: повећање проточности, МХЕ уз уставе, регулације, ППОВ насеља и индустрије).

Енергетска инфраструктура: Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Основни приоритет развоја енергетике је технолошка модернизација свих енергетских објеката, инфраструктурних система и извора, у свим секторима (нафте, гаса, сектор електроенергетике са преносним системом и дистрибутивним системом). Развој дистрибутивне мреже одвијаће се у складу са стратегијом развоја енергетике и програмима развоја надлежних предузећа.

Електроенергетска инфраструктура: Општи циљ развоја електроенергетске инфраструктуре је њихова синхронизација са свим активностима на овом подручју и обезбеђење најповољнијих услова за заштиту животне средине и очување природних вредности.

Минералне сировине: Основни циљ је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење минералних сировина и подземних вода, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Будући развој сектора минералних сировина (обухватајући и коришћење подземних вода), подразумева:

- интензивирање и финализовање основних геолошких и хидрогеолошких истраживања;
- при отварању и раду рударских објеката стриктно поштовање и примењивање еколошких услова и стандарда и најбољих доступних техника заштите животне средине, укључујући и потпуну рекултивацију терена по завршетку рударских радова.

Коришћење обновљивих извора енергије (ОИЕ): Основни циљ је повећање коришћења ОИЕ, уз смањење негативних утицаја на животну средину, што је у економском интересу Републике Србије.

Енергетска ефикасност у зградарству, индустрији, саобраћају и комуналним услугама: Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије, од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура: Развој електронских комуникација, подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Концепција заштите и унапређења животне средине заснива се на:

- очувању природних вредности, што подразумева квалитетну животну средину (чист ваздух, квалитетна вода за пиће, очувано пољопривредно земљиште, постојаност екосистема и биодиверзитета);
- заштити природних вредности и непокретних културних добара кроз делотворно управљање заштићеним подручјима;
- планирању на основама одрживог развоја односно рационалног коришћења природних ресурса - земљишта, воде, сировина и других природних ресурса, уважавајући „еколошки“ капацитет простора, уз повећано коришћење обновљивих извора енергије;
- процени утицаја планова, програма, објеката и активности на животну средину, као основе за планирање мера заштите;
- интегрисању заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње, кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте).

Према просторној диференцијацији животне средине у ППРС, дефинисаној на основу стања и мера заштите животне средине, које је потребно предузимати у односу на категорију, заштићено подручје обухваћено Просторним планом припада подручју веома квалитетне животне средине.

Природне непогоде и технолошки удеси: Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастро угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Одбрана земље: Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама одбране земље је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и подручја посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

2.1.2. Извод из Регионалног просторног плана Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11)

Оквир просторног развоја АП Војводине до 2020. године утврђен је Регионалним просторним планом АП Војводине (у даљем тексту: РПП АПВ).

На основу РПП АПВ, просторни планови подручја посебне намене ће се радити за просторне целине, чију посебност одређује једна или више опредељујућих намена, активности или функција у простору које су од републичког, односно покрајинског интереса (подручја заштићених природних добара и др.).

За потребе израде овог Просторног плана, посебно се издвајају следеће одредбе:

Заштита природних добара и биодиверзитета: Основна концепција заштите природних добара и биодиверзитета заснива се на повећању укупне површине под заштитом, њиховом сагледавању у оквиру еколошке мреже Републике Србије, односно еколошке мреже на територији АП Војводине, идентификацији подручја за европску еколошку мрежу NATURA 2000 и изградњи ефикасног система управљања подручјима која су обухваћена наведеним мрежама.

РПП АПВ дефинисани су оперативни циљеви заштите и унапређења природних добара и биодиверзитета:

- „благовремено спречавање активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнова нарушених делова природе;
- спровођење мера (конзервације, санације-ревитализације и рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- смањивање губитка и притисака на биодиверзитет“.

Заштита, уређење и развој предела: Основни циљ заштите, уређења и развоја предела је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности. У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор АП Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани предели, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора. У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Предеоне карактеристике и препознатљивост АП Војводине видно наглашавају лесни одсеци и терасе, простране пешчаре, меандрирајући токови великих панонских река као што су Дунав, Тиса, Сава, Тамиш и Бегеј, као и низ мањих водотока значајних за бројне природне и привредне функције. Од посебног значаја су ритови, који подлежу заштити, углавном као делови специјалних резервата природе или паркови природе. Шумске оазе аутохтоних шума у њиховом окружењу су од посебног еколошког значаја.

Заштита, уређење и унапређење културних добара: Основни циљ је заштита, уређење и коришћење културних добара као развојног ресурса ради истицања регионалног, субрегионалног и локалног идентитета.

Заштита, уређење и унапређење културних добара мора се посматрати у оквиру развоја целокупне области културног наслеђа, која представља развојни ресурс, који је потребно заштитити, уредити и користити на начин који ће допринети успостављању регионалног и локалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите.

Туризам: У односу на издвојене туристичке дестинације на простору АП Војводине, подручје обухваћано Просторним планом припада туристичкој дестинацији Доње Потисје. За даљи развој туризма на ширем подручју СРП „Царска бара“ од значаја су река Тиса, природни потенцијали (биљни и животињски свет), села и салаши... Кључни туристички производи са одређеним облицима туризма су: екотуризам (посматрање птица, едукативни и научноистраживачки туризам), рурални, рекреативни и ловни и риболовни туризам.

Пољопривредно земљиште: Основни циљ је одрживо коришћење и очување пољопривредног земљишта заштитом његових економских, агроеколошких, екосистемских, пејзажних, социокултурних и других функција и усклађивање са унапређењем услова за производњу квалитетних пољопривредних производа у потребном обиму.

Заштита и коришћење пољопривредног земљишта на подручју АП Војводине заснива се на концепту одрживог пољопривредног и руралног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од преузимања у непољопривредне сврхе.

Шуме и шумско земљиште и ловно газдовање: Основни циљ развоја шумарства и ловства је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развој ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовање популацијама дивљачи и њихових станишта на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Водни ресурси: Основни циљ је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Концепција снабдевања насеља водом заснована је на развоју регионалних система, као најповољнијих са аспекта експлоатационих трошкова и аспекта обезбеђења сигурне и квалитетне дистрибуције. Основу развоја будућих регионалних система за снабдевање водом чине заштићена изворишта подземних и површинских вода. Принцип је да се до рационалних и еколошки прихватљивих граница искористе локална изворишта подземних и површинских вода, а да се тек након тога регионалним системима допрема само недостајућа вода.

Демографија: Основни циљ демографског развоја АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама.

Мрежа насеља: Основни циљ развоја мреже насеља и функционално урбаних подручја је одрживи просторно-функционални развој заснован на моделу функционалних урбаних подручја, која ће бити инструмент уравнотеженијег просторног развоја.

Препознавање и просторно дефинисање функционално урбаних подручја (ФУП-а) и његових центара на простору АП Војводине од великог је значаја за установљење што равномернијег развоја Покрајине, али и афирмацију функционално урбаних подручја, као носиоца и покретача развоја на овом простору.

Према моделу функционално урбаних подручја АП Војводине 2020. године Зрењанин је центар функционално урбаног подручја од националног значаја, у оквиру кога се налазе општине Житиште, Жабаљ, Сечањ, Нова Црња и Нови Бечеј.

Јавне службе: Основни циљ развоја јавних служби је постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга и унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга.

Реализујући принципе из ППРС-а, Регионални просторни план АП Војводине је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање - системско формирање (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром) интегрисаног саобраћајног система који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и аутопутева.

Осим планских активности која су дата и у ППРС-е (рехабилитација и изградња: деоница државног пута I реда Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Врбас (веза са коридором Х6) - Сента - Кикинда (веза са Румунијом), државног пута Iб бр. 13/М-24, државни пут I реда: Бала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала)

У РПП АП Војводине, дефинисана је међународна бицикличка стаза Eurovelo 11 уз реку Тису, национална **бицикличка стаза** (мрежа бицикличких рута, уз канале ОКМ ХС ДТД). За развој бицикличког саобраћаја посебно су погодна подручја у заштићеним природним целинама као што су специјални резервати природе.

Водни саобраћај је присутан на међудржавном пловном путу реке Тисе, унутрашњем пловном путу канала ОКМ ХС ДТД, Бегеј. Поред овога треба радити на развоју наутичког туризма у Републици Србији како на каналима ДТД тако и на међународним/међудржавним пловним путевима, планирањем марина и наутичко туристичких центара.

У оквиру развоја **железничког саобраћаја** планира се реконструкција, модернизација, регионалног пружног правца (Нови Сад) - Распутница Сајлово - Римски Шанчеви - Орловат Стајалиште, као и формирање нове трасе пруге Зрењанин - Жабаљ - Нови Сад - значајне за међурегионално повезивање.

У домену **водопривреде** оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација ХС ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода и одбрана од поплава.

Енергетска инфраструктура: Посебан приоритет представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије.

Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Електроенергетска инфраструктура: Електроенергетска мрежа ће се развијати у складу са Стратегијом развоја енергетике Републике Србије, односно развојним плановима ЕМС-а. Поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње.

Технолошком модернизацијом преносне мреже, неопходно је оспособљавање свих техничких система управљања, као и развој нове информационе технологије за системско тржишно управљање, чији је циљ повећање поузданости системских података што је условљено учешћем у будућем тржишту електричне енергије.

Обновљиви извори енергије: Потенцијална енергија добијена из биомасе је најзначајнији енергетски потенцијал обновљивих извора на простору АП Војводине, с обзиром на заступљеност пољопривредног и шумског подручја, односно заступљеност ресурса остатака ратарске и шумске производње, а такође и коришћење соларне и енергије ветра.

Енергетска ефикасност: Повећање енергетске ефикасности потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Изградњом нових, енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије ових корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

Минералне сировине: Коришћење геолошких ресурса АП Војводине мора да полази од економски расположивих сировина, чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја, који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима, који су значајно присутни у АП Војводини, а нарочито у подручју заштићених природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Електронска комуникациона инфраструктура: У циљу достизања једног од главног покретача нове економије која се карактерише фузијом ИСТ и њихових примена, електронске комуникације се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавременијих технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавременијих медијума преноса, потпуна дигитализација свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метрополитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора и обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Заштита животне средине и одрживи развој: Према РПП АПВ, основни циљ у области заштите животне средине је снажна афирмација концепта заштите и унапређења животне средине као основе уравнотеженог развоја, коришћења и уређења АП Војводине.

У контексту заштите и унапређења животне средине неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја, поштовањем следећих принципа: одрживо коришћење природних ресурса и очување и унапређење еколошки осетљивих природних вредности, смањење нивоа загађења животне средине, санација најугроженијих подручја, успостављање локалних регистара извора загађивања животне средине, као дела националног регистра, са системом

контроле и континуираним праћењем параметара који карактеришу квалитет животне средине. Такође, неопходно је предвидети заштиту, обнову и санацију заштићених природних подручја, уз очување еколошке равнотеже.

Мере и активности у делу заштите животне средине, дефинисане РПП АПВ, спроводе се према просторној диференцијацији животне средине, према којој предметно заштићено подручје спада у подручја веома квалитетне животне средине.

У области управљања отпадом дефинисана је неопходност удруживања општина ради заједничког управљања отпадом, чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

При изради планске и урбанистичке документације, као регулаторни инструмент заштите животне средине кључну улогу има стратешка процена утицаја планова и програма на животну средину и процена утицаја конкретних пројеката тј. објеката на животну средину.

Заштита од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса: Основни циљ у области заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

На утврђивање концепције просторног развоја утичу постојеће делатности са присутним факторима ризика, угроженост простора природним непогодама и функционална намена простора. Планирање намене и садржаја простора и имплементација мера превенције има за циљ спречавање или смањивање вероватноће настанка удеса и могућих последица, а организују се и спроводе на основу процене ризика и последица од удеса.

Одбрана земље: Основу планирања и уређења простора за потребе одбране земље чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране.

2.2. ИЗВОДИ ИЗ ПРОСТОРНИХ ПЛАНОВА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Просторни планови подручја посебне намене од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 - Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС”, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС”, број 52/2018, „Службени гласник РС”, бр. 119/12, 98/13, 52/18, 36/19);
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш);
- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ”, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ”, број 19/17);
- Просторни план подручја посебне намене аутопута Београд-Загреб-Нови Сад („Службени гласник РС”, број 98/21).

2.2.1. Извод из Просторног плана подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 - Дунав (Паневропски коридор VII) („Службени гласник РС“, број 14/15)

Просторни план се јужним делом подручја обухвата односно у КО Книћанин преклапа са Просторним планом подручја посебне намене међународног водног пута Е-80 - Дунав (Паневропски коридор VII).

Планска решења мреже међународног водног пута Е-80 ће се примењивати и у делу преклопа са планом посебне намене СРП „Царска Бара“.

2.2.2. Извод из Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18, 36/19)

Обухват предметног Просторног плана се преклапа у КО Книћанин са Просторним планом подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске.

Планским решењем утврђује се енергетски коридор магистралног гасовода у укупној ширини од 600, 0 m, односно од 400, 0 m за одвојке гасовода ка Републици, која представља границу обухвата овог Просторног плана.

У оквиру овог енергетског коридора утврђују се следећи *појасеви - зоне заштите гасовода*:
а) за магистрални гасовод:

- појас непосредне заштите (експлоатациони појас) обострано од осе гасовода и границе грађевинских парцела објекта гасовода је ширине 10, 0 m на шумском земљишту, односно 25, 0 m на пољопривредном земљишту;
- појас уже заштите обострано од границе појаса непосредне заштите је ширине 90, 0 m на шумском земљишту, односно 75, 0 m на пољопривредном земљишту, то јест граница појаса уже заштите је на 100, 0 m од осе гасовода;
- појас шире заштите (појас детаљне разраде) обострано од границе појаса уже заштите је ширине 100, 0 m, то јест граница појаса шире заштите је на 200, 0 m од осе гасовода;
- појас контролисане изградње јесте појас између границе појаса шире заштите и границе коридора, односно границе Просторног плана.

Режими коришћења и уређења простора зона заштите гасовода у енергетском коридору су:

- у непосредном појасу заштите дозвољена је изградња објекта у функцији гасовода и задржавање постојећих и планираних укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре са гасоводом, што се решава кроз пројектну документацију гасовода и уз сагласност власника/управљача предметне инфраструктуре, док се остали постојећи објекти уклањају. Изградња осталих објекта је забрањена. Забрањена је и садња вишегодишње вегетације са дубоким корењем (преко 100 cm), док је могуће обрађивање земљишта техником плитког орања (до 50 cm) и гајење једногодишњих биљака (житарице, крмно биље и сл.);
- у појасу уже заштите забрањена је изградња објекта за боравак људи, док ће се постојећи објекти уклонити. Постојећа путна и друга инфраструктура се задржава као стечено стање уз могућност усаглашавања/измештања, што се решава кроз пројектну документацију гасовода и уз сагласност власника/управљача предметне инфраструктуре. Изградња нове путне и друге инфраструктуре је могућа, уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем гасовода;

- у појасу шире заштите дозвољена је реконструкција, адаптација и санација постојећих објеката, као и изградња путне и друге инфраструктуре. У овој зони се не планира нова изградња, односно није могуће планом вршити промену класе локације, која се за потребе израде Просторног плана и идејног пројекта дефинише као постојеће стање;
- у појасу контролисане изградње забрањује се изградња објеката и површина јавне намене, а спратност осталих објеката се ограничава на максимум приземље са 4 спрата. Изградња надземних објеката инфраструктурних и комуналних система је могућа, уз обавезну процену могуће угрожености. У свему осталом спроводе се урбанистички планови и просторни планови јединица локалне самоуправе.

2.2.3. Извод из Просторног плана подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш) (Службени гласник РС, број 40/2011)

Обухват предметног Просторног плана се преклапа у КО Книћанин са Просторним планом подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор - Нови Сад - Панчево - Београд - Смедерево - Јагодина - Ниш).

Реализација продуктовода предвиђена је у три фазе:

- I фаза - деонице Панчево - Нови Сад и Панчево - Смедерево
- II фаза - деонице Смедерево - Јагодина и Јагодина - Ниш и
- III фаза - деонице Нови Сад - Сомбор и Панчево - Београд.

За I фазу деонице продуктовода Панчево - Нови Сад и Панчево - Смедерево егзистира Просторни план Града Панчева.

Коридор/траса инфраструктурног система за транспорт нафтних деривата подразумева одређене локационе услове. У коридору/траси продуктовода издвајају се 3 основне зоне са различитим условима:

1. Прва зона - непосредне заштите износи 5 m обострано од осе продуктовода у којој је по правилу забрањено дубоко орање (преко 0,5 m), као и садња биљака са дубоким корењем (преко 1 m дубине).
2. Друга зона обухвата обострани појас од 30 m у коме се по правилу забрањује градња објеката за становање, с тим да су могући изузеци у случају ограничења (физичка или већ изграђени постојећи објекти) на појединим локацијама. Тако се зграде за становање или боравак људи могу градити у појасу ужем од 30 m, ако је градња била већ предвиђена урбанистичким планом пре пројектовања продуктовода и ако се примене посебне мере заштите, с тим да најмање растојање насељене зграде од гасовода мора бити:
  - за пречник продуктовода до Ø125 mm - 10 m;
  - за пречник продуктовода од Ø125 mm до Ø300 mm - 15 m;
  - за пречник продуктовода од Ø300 mm до Ø500 mm - 20 m;
  - за пречник продуктовода већи од Ø500 mm - 30 m.
3. Трећа зона обухвата појас од 200 m обострано од осе продуктовода у којем се по правилу налазе зоне подељене у 4 категорије у зависности од густине насељености.

2.2.4. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)

Еколошки коридор Тисе представља коридор од међународног значаја и чине га река Тиса са обалским појасом, заштићена подручја ПП „Камараш“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, као и подручја предвиђена/резервисана за заштиту: Горња Тиса и Доња Тиса¹.

Према Просторном плану подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе (у даљем тексту ПППН), еколошки коридор Тисе поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа. Еколошки коридор већим делом се налази на простору водног земљишта². На одређеним локацијама еколошки коридор Тисе обухвата и делове брањеног дела плавног подручја која су значајна за функционисање коридора, као што су ливаде, трстици и сл., који не припадају водном земљишту (ове просторне целине су такође дефинисане катастарским парцелама).

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине.

У оквиру целине еколошког коридора са заштитним зонама дефинишу се следеће подцелине:

- Еколошки коридор Тисе
- Заштитне зоне еколошког коридора до 50 m, 200 m и 500 m.

Проценом стања, просторне и функционалне повезаности, као и степена угрожености утврђених, издвојених и потенцијалних елемената еколошке мреже на предметном простору, овим ПППН се дају услови, мере и правила којима ће се остварити одређени ниво заштите на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту.

Спровођење ПППН односи се на површине под режимом посебне намене, а реализује се кроз:

- директну примену ПППН у еколошком коридору;
- израду урбанистичке документације у еколошком коридору;
- примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора.

Смернице за спровођење дате су детаљније за:

- грађевинско земљиште у еколошком коридору и
- грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора.

За грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора Тисе, примењиваће се мере и услови из овог ПППН.

Услови за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и инфраструктуре у делу заштитне зоне се издају у складу са:

- важећим планским документом, уз примену мера заштите из овог ПППН, или
- новим планским документом, урађеним у складу са смерницама из овог ПППН.

¹ У складу са Уредбом о еколошкој мрежи

² Чл. 8 и 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12) који одређује појам „приобалног земљишта“

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намена заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите. У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намена није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену. У циљу заштите еколошког коридора, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите еколошког коридора дефинисане овим ППППН.

2.2.5. Извод из Просторног плана подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17)

Концепција развоја планског подручја заснована је на сагледавању и међусобним усклађивању интереса локалног, регионалног и републичког нивоа. У фокусу концепције налази се планирана мрежа саобраћајне инфраструктуре, пре свега путне, ослоњене на државни пут I реда бр. 24, чијом се реализацијом значајно повећава ниво приступачности локалних самоуправа у обухвату Просторног плана и стичу неопходни претходни инфраструктурни услови за повећање његове конкурентности.

Основна планска решења мреже коридора на основном путном правцу државног пута I реда бр. 24, Суботица - Зрењанин - Ковин као и правила уређења и грађења из овог Плана ће се примењивати и у делу преклопа са планом посебне намене СРП „Царска Бара“.

2.2.6. Извод из Просторног плана подручја посебне намене аутопута Београд-Зрењанин-Нови Сад („Службени гласник РС“, број 98/21)

Концепција развоја планског подручја заснована је на сагледавању и међусобним усклађивању интереса локалног, регионалног и републичког нивоа. У фокусу концепције налази се планирана мрежа саобраћајне инфраструктуре, пре свега путне, ослоњене на аутопутски коридор Београд - Зрењанин - Нови Сад, чијом се реализацијом значајно повећава ниво приступачности локалних самоуправа у обухвату Просторног плана и стичу неопходни претходни инфраструктурни услови за повећање његове конкурентности.

Основна планска решења аутопутског коридора Београд - Зрењанин - Нови Сад, као и правила уређења и грађења из овог Плана ће се примењивати и у делу контактне зоне/преклопа са планом посебне намене СРП „Царска Бара“.

2.3. ПРЕГЛЕД ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА ИЗРАДУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана обухвата део територије Града Зрењанин за који је донет Просторни план Града Зрењанина („Службени лист Града Зрењанина“, број 11/11).

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА, НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА И ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА

3.1. ПОСТОЈЕЋЕ СТАЊЕ

Подручје обухваћено Просторним планом СРП „Царска бара“ (у даљем тексту: Резерват) налази се на подручју средњег Баната, непосредно уз леву обалу реке Тисе, на делу територије града Зрењанин, југозападно од самог насеља, односно на подручју катастарских општина КО Бело Блато, Книћанин, Лукино Село, Перлез и Стајићево. Сам Резерват налази се у непосредном окружењу насеља: Мужља, Ечка, Стајићево и Перлез, као и насеља Бело Блато и Лукино Село, која се налазе између две целине заштићеног подручја. Простире се у правцу југозапад - североисток у дужини од око 6 km и ширине око 5 km.

СРП „Царска бара“ повезан је на истоку путем Београд-Зрењанин-Кикинда као најдужом саобраћајницом Баната, а на југу путем Зрењанин-Тител-Нови Сад. Релативна близина и добра саобраћајна повезаност заштићеног подручја са већим градовима Зрењанином, Новим Садом и Београдом омогућује добар и брз приступ посетилаца.

3.1.1. Природни услови

Геолошке и геоморфолошке карактеристике

У геоморфолошком погледу подручје обухваћено Просторним планом СРП «Царска бара» налази се највећим делом на алувијалној равни реке Тисе. Посматрајући терен од реке Тисе ка банатској лесној тераси, алувијална раван Тисе идући од севера ка југу има неколико сужења и проширења на коме се налази и само заштићено подручје (проширење између Арадца и Перлеза). Насеља Ечка, Стајићево и Перлез подигнута су на вишим деловима лесне терасе, тако да се Лукино Село и Бело Блато налазе на надморској висини од 77 m. Ове терасе су за 2 до 3 метра више од рита.

Алувијалну раван реке Тисе као најзначајнију геоморфолошку целину на којој се налази заштићено подручје изградила је река Тиса, меандрирајући између Тителског брега на југозападу и зрењанинске лесне терасе на североистоку. Мењајући често свој ток у прошлости Тиса је оставила трагове старих праваца отицања који су данас углавном забарени. Једно такво корито наследио је Бегеј, у другима су изграђени ечански рибњаци, док су остале, мање или веће забарене површине (Царска бара, и друге баре које су каналисањем исушене). На алувијалној равни карактеристични су акумулациони облици рељефа и то: обалске гредице, обалски брежуљци и речна острва. Стара речна корита и обалске греде су основни облици флувијалног рељефа.

У геолошкој грађи СРП „Царска бара“, као и ширег подручја у обухвату Просторног плана, доминирају седиментне стене неогене старости. На површини терена су најзаступљеније квартарне творевине - холоценске а ређе плеистоценске старости. Заступљене су творевине барско - поводањских фација и фација корита.

Хидрографске и хидрогеолошке карактеристике

Површинске воде овог подручја чине реке Дунав, Тиса, Стари Бегеј, Пловни Бегеј, језера формирана као рибњаци, и баре.

На подручју се налази и већи број флувијалних језера насталих радом речне ерозије и акумулације Тисе, Бегеја и Тамиша током алувијума. Њихови басени су у ствари напуштена речна корита, рукавци и меандри. Мелиорационим радовима током XVIII века, читав простор је уређен и регулисан, тако да је на простору изнад северних граница Резервата формирано укупно 16 језера ради узгоја рибе. Највећа по својој површини су Бело (540 ha), Коча (344 ha), Мика (340 ha), Брана (82,5 ha), Јоца (535 ha) и Шовајка (162 ha).

Царска бара представља мртвају Бегеја, коју је река изградила током холоцена. Укупна дужина Царске Баре износи 1500 метара, ширина 700 метара, а површине 447 ha. Просечна дубина воде у језеру износи 0,9 метара у пролеће и почетком лета, до 0,4 метра током лета. У појединим дужим сушним периодима пресушује и том приликом се вода вештачки пребацује у Царску Бару. Овакве хидролошке одлике у комбинацији са климом и другим еколошким условима, резултирали су присуством разноврсног биљног и животињског света, због чега је Царска Бара заштићена режимом I степена заштите.

Царска Бара воду добија површинским притицањем из Бегеја, односно из рибњака, излучивањем падавина на акваторију и подземним притицањем из фреатске издани.

Воду губи површинским отицањем, испаравањем, подземним отицањем и изливањем у рибњаке. Због оваквог начина храњења, мале надморске висине и дубине, као и под утицајем степскоконтиненталне климе, највећи део комплекса баре је обрастао трском, шеваром и низијском шумом. Нагомилавањем остатака барског биља, образовани су у води слојеви тресета. Због велике количине растворених органских материја, вода у бари је тамно мрке боје.

У северном делу Резервата, непосредно изнад Царске Баре, налази се мањи рукавац, познат као Стари Бегеј који је у II степену заштите. Површински је спојен са Старим Бегејом, одакле се углавном и снабдева водом.

Тигањца је бара у северном делу Резервата и тешко је приступачна, обзиром да је већим делом обрасла трском, а налази се у режиму заштите I степена. У јужним деловима Резервата, укљештена између Старог и Пловног Бегеја, налази се Перлеска Бара која се такође налази у режиму I степена заштите.

Подземне воде

Дубина подземне фреатске воде у појасу око СРП „Царска Бара“ се креће од 1 m до 2,5 метра. Многобројне депресије на топографској површини су испуњене изданском водом, што је узрок постојања многобројних бара. Издан је најплића у мају, а најдубља у октобру и новембру. Режим подземних вода је у зависности од речног режима, претежно тиског режима, у чијој се алувијалној равни Резерват налази.

Артешке издани карактеришу се појавом у више водоносних хоризоната. На ширем подручју Зрењанина утврђено је 5 водоносних хоризоната. Први је на дубини од 35 m до 60 m, а налази се у дилувијалним наслагама. Други се јавља на дубини од 60 m до 80 m, а одвојен је од претходног глиновитим слојем дебљине 6 m до 20 m. Овај хоризонт има највећу дубину на подручју Зрењанина, према северу благо тоне, а према југу се издиже, а вода садржи већу количину гвожђа и суви остатак. Четврти водоносни хоризонт је на дубини од 135 m до 195 m, а пети се налази на дубини од око 250 метара.

Климатске карактеристике

За сагледавање климатских прилика на подручју третираног Просторним планом СРП „Царска бара“ коришћени су подаци са најближе метеоролошке станице у Зрењанину (80 m n.v.) за период од 1981. до 2010. године.

Температура ваздуха

Средња годишња температура ваздуха за наведени период износи 11,6 °С. Средња годишња максимална температура ваздуха забележена је 17 °С, док је средња годишња минимална температура ваздуха износила 6,7 °С. У просеку најхладнији месец је јануар са средњом месечном температуром од 0,1 °С, док је најтоплији јул са средњом месечном температуром ваздуха 22, 0 °С. Средње годишње температуре ваздуха по годишњим добима износе: пролеће 12,0°С, лето 21,6 °С, јесен 11,7 °С и зима 0,9 °С. Просечна зимска температура ваздуха је изнад нуле. Најнижа просечна месечна температура забележена је у јануару -2,9 °С, док је највиша средња месечна температура забележена у августу 28,8 °С. У вегетационом периоду април-октобар средњи месечни просек износио је 17,6 °С.

Влажност

Средња годишња релативна влажност ваздуха у датом периоду износи 73%. Децембар, јануар, новембар и фебруар су месеци са највећом релативном влажношћу, док су мај, август и април месеци са најмањом релативном влажношћу.

Облачност и осунчаност

Средња годишња вредност облачности за ово подручје износи 55% док је средње годишња вредност инсолације 2101,4 час. односно 5,75 час/ дан. Средње годишњи број ведрих дана (72), као и средње годишњи број облачних дана (102), од великог су значаја у процесу фотосинтезе у развоју биљног света.

Падавине

Средња годишња количина падавина износи 583.2 mm. Најмању средњу месечну вредност количине падавина има фебруар са просеком од 30,0 mm а највећу јун са 88,8 mm. Према годишњим добима лето са просечном количином падавина од 72,9 mm и јесен са 65,2 mm имају већу количину падавина од зиме (42,3 mm) и пролећа (52,9 mm). Број дана са снегом у просеку годишње износи 22 а са снежним покривачем 31 дан. У просеку највише снежних дана имају јануар и фебруар.

Ветровитост

Просечне годишње вредности честина ветрова показују да је доминантан југоисточни ветар - кошава са честином од 218,1% а затим западни ветар са 182,6%. Најслабији интензитет има североисточни ветар 54,3%. Најчешћи ветрови су из западног и источног квадранта руже ветрова. Насупрот западним ветровима, они из источног квадранта најчешће су суви, по правилу доносе суво и хладно време. На хиљаду мерења су годишње просечно 77 пута регистроване тишине.

Педолошке карактеристике

Педолошка слика у границама обухвата Просторног плана је веома шаролика, јер је заступљен велики број типова земљишта, на релативно малом простору.

На простору јужно од језера присутна су алувијална земљишта, врло хетерогене морфологије, али великог производног потенцијала.

У знатном обиму заступљена је и ритска смоница образована на језерским седиментима. Садржи доста хумуса, азота и калијума, али има лоше физичке особине, јер тешко прима и пропушта воду, па је тешка за обраду и не сматра се вредним производним земљиштем.

Нешто мање је заступљена ритска црница, са високим садржајем хумуса (од 2-6%), тешко глиновито земљиште, али ипак производно вредније од предходног.

Солоњец-солончакасти, глиновит и заслањен је производно мало вредно земљиште, ниске плодности, раније коришћен за изградњу рибњака

Солончак је халоморфно земљиште заслањено солима натријума, мало заступљено (у бари Тигањици), ниске производне вредности.

Сеизмолошке карактеристике

Према карти макросеизмичке рејонизације за повратни период, за повратни период од 475 година, подручје обухваћено Просторним планом највећим делом се налази у зони са могућим интензитетом потреса од VII MCS, па су нужне мере заштите од трусних померања.

3.1.2. Природне вредности

Заштићено подручје Специјални резерват природе „Царска бара“ који је предмет израде овог Просторног плана, због изузетних природних вредности и потребе њиховог очувања, проглашен је заштићеним подручјем од изузетног значаја I категорије (у даљем тексту: СРП „Царска бара“), Уредбом о проглашењу Специјалног резервата природе „Царска бара“ („Службени гласник РС“, бр. 46/11 и 96/21). Темељне вредности које су овај простор определиле за стављање под заштиту одлику је интегралност и мозаичност екосистема, са барама, језерима, природним водотоцима и каналима, ритовима и слатинама.

3.1.2.1. Природна добра

Подручје Специјалног резервата природе „Царска бара“ припада категорији природних добара у којима се, по међународним критеријумима, ограничавају људске активности. Заштита овог подручја је од изузетне важности за трајну добробит природних вредности од националног или европског значаја.

У Обухвату се налазе подручја од међународног значаја: Рамсарско подручје, међународно подручје од значаја за птице (IBA) и међународно подручје од значаја за биљке (IPA).

Разноликост станишних типова и за њих везаних животних заједница последица је геоморфолошких, педолошких, хидролошких и историјских одлика, као и човековог утицаја. Ово међународно значајно природно добро представља вредан рефугијум барско-мочварног карактера.

Основне врсте флоре и фауне на простору СРП „Царска бара“ су: биљне врсте, инсекти, рибе, водоземци, гмизавци, птице и сисари.

Природна станишта на подручју Резервата су само остаци (фрагменти) некадашњих пространих влажних станишта региона. Иако су још увек присутни знаци интензивног антропогеног утицаја, очуваност СРП „Царска бара“ је у релативно задовољавајућем стању. Заштита природних вредности Царске баре је спроведена тростепеном заштитом.

3.1.2.2. Природни ресурси

Пољопривредно земљиште

Пољопривредно земљиште је нижег бонитета од других подручја АПВ, али је и поред тога погодно за узгој широког спектра различитих ратарских и повртарских култура и представља значајни природни ресурс. Међутим, ритска, мочварна и заслањена земљишта обухватају око половине површина, па то представља ограничавајући фактор за постизање врхунских производних резултата. Климатска ограничења, пре свега честе суше, са неравномерном расподелом падавина, затим честе зимске голомразице, као и висок ниво подземних вода, у великој мери утичу на начин коришћења пољопривредног земљишта. Такође, режим заштите, који подразумева редуковану употребу пестицида и минералних ђубрива има утицаја на начин обраде и коришћења земљишта.

Воде и водно земљиште

Воде у водотоцима и подземне воде, као део укупних вода, представљају јединствен водопривредни подсистем и њихове количине и квалитет морају бити у складу са потребама друштва и заштитом животне средине. Приликом коришћења вода не смеју се угрозити прописани водни режими (квалитативне и количинске компоненте), довести у опасност здравље људи, угрозити животињски и биљни свет, природне и културне вредности и добра (естетске вредности вода и околине, археолошки, историјски, биолошки и геолошки ресурси, итд.), као и рационалне потребе низводних корисника и заинтересованих за воде.

У складу са Законом о водама, **воде** се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

Водно земљиште јесте земљиште на коме стално или повремено има воде због чега се формирају посебни хидролошки, геоморфолошки и биолошки односи који се одражавају на акватични и приобални екосистем. Водном земљишту се мора посветити посебна пажња интегралним решавањем проблема коришћења и заштите вода, уређења водних режима и одбране од поплава, јер је ово земљиште елеменат простора од изузетне важности.

Водно земљиште је заштићена и резервисана зона уз све водотоке. Водно земљиште већих река и водотокова захвата површину коју обухвата успор од тзв. стогодишње велике воде, увећану за појасеве дуж обе обале ширине по 20÷50 m, зависно од положаја објеката и заштитних система. Код река које су уређене и насипима, водно земљиште је простор унутар насипа, као и простор од најмање 50 m од најудаљеније границе ножице насипа унутар брањене стране, који је резервисан искључиво за дренажне системе, као и за могуће касније доградње и надвишења насипа, уређење приобалног појаса и друге мере заштите. На водном земљишту није дозвољена било каква градња сталних објеката, али се може без ограничења користити за пољопривредну производњу, плантажне засаде (шуме, воћњаци, виногради), спортске и рекреационе површине, али без објеката који би могли да ометају развој система за заштиту од вода и спровођење мера одбране (прилаз грађевинске механизације, проширење постојећих насипа при њиховом надвишењу, реализацију дренажних система). На водном земљишту које је у оквиру природних добара, потребно је активности ускладити са мерама заштите природе.

Воде и водно земљиште у обухвату Просторног плана представљају каналска мрежа (мелиорациони канали и канали у инундацији), стајаће воде (трстици и мочваре), шуме на водном земљишту и водозаштитна подручја.

Шуме и шумско земљиште

Шуме и шумско земљиште налазе се у приватном и државном власништву, и сачињавају око 388,16 ха, односно 1,52 % од укупне површине Обухвата плана. Приватне шуме сачињавају само мали део шумских површина, у виду монокултура багрема и тополе. Државним шумама газдују ЈП „Војводинашуме“ и ВДП „Средњи Банат“.

Шумске површине сачињавају део природног мозаика водених, мочварних и сувоземних екосистема, и представљају значајан центар екосистемског специјског и генског диверзитета. Због релативно мале надморске висине и близине старог и новог тока реке Бегеј, биљни свет, а самим тим и шумска вегетација су условљени плавним и подземним водама, тј. вегетација на овим просторима је азоналног типа. Велики део површина природног добра покривен је шумама испресецаним мочварама и барама, међу којима се издвајају Царска бара, Тигањица и Перлеска бара, које су још увек задржале своје природне одлике и карактеристике.

Дуго присуство и интензитет антропогеног утицаја на шумску вегетацију је оставио велики утицај. Као резултат великог степена измењености станишних услова, природне структуре и састава шумских заједница већи део шума природног добра налази се у одређеном степену деградације.

Присутне шумске заједнице су:

- заједница бадемасте врбе (Ass. Salicetum triandre);
- заједница беле врбе (Ass. Salicetum albae pannonicum);
- заједница беле и црне тополе (Ass. Populetum nigro - albae Slav. 52);
- заједница лужњака и пољског јасена (Fraxinetum - Quercetum roboris Rud);
- заједница лужњака и јавора жешље (Aceri tatarici-Quercetum).

Шумске културе су присутне, мада не у великој мери, а јављају се као засади багрема, пенсилванског јасена, клонских топола и беле врбе. Најраспрострањеније су шуме клонских топола.

Минералне сировине

На простору обухвата Просторног плана налазе се, изворишта/лежишта и истражни простори подземних и термо-минералних вода, са овереним билансним резервама. Експлоатација минералних сировина се врши под условима које прописује Закон о рударству и надлежни Секретаријат за енергетику и минералне сировине.

3.1.3. Непокретна културна добра

Према подацима из Просторног плана Града Зрењанина, у оквиру обухвата Просторног плана налазе се споменик културе, културна добра која уживају претходну заштиту, археолошки локалитети и споменици из ослободилачких ратова.

Споменик културе

Српска православна црква Успења Богородице, споменик културе од великог значаја налази се у Стајићеву.

Културна добра која уживају претходну заштиту

Евангелистичка црква и Римокатоличка црква „Св. Елизабете“ налазе се у Белом Блату.

Археолошка налазишта

Археолошка налазишта у КО Лукино Село:

- Обала Бегеја, Неолит, Енеолит,
- Југозападна обала Бегеја, Сармати, Словени,
- Пут Лукино село - Ечка, праисторија, Сармати, Словени.

Археолошка налазишта у КО Стајићево:

- Машина хумка, Сармати,
- Обала доње Петре, Неолит и Сармати,
- Обала горње Петре, Неолит, Бронза, Халштат, средњи век,
- Гробље, средњи век.

Археолошка налазишта у КО Бело Блато:

- Виногради, бронза, Халштат, Сармати,
- Крушкули, Неолит, бронза, Халштат, средњи век,
- Ботошки рит, Неолит, бронза,
- Чуварница, Халштат, Сармати,
- Греда, Сармати, средњи век,
- Пашњак, средњи век,
- Обала Бегеја, бронза.

Археолошка налазишта у КО Перлез:

- Селиште, праисторија и Сармати,
- Циглана, средњи век,
- Батка, вишеслојно налазиште од праисторије до средњег века,
- Ревеница, бронза,
- Копово, бронза,
- Тигањица, бронза,
- Свете водице, Сармати и средњи век.

Археолошко налазиште у КО Книћанин: Телечка, бронза.

Споменици из ослободилачких ратова

Споменици из ослободилачких ратова у КО Стајићево:

- Споменик палим борцима из НОР-а и Црвеноармејцима, улица М. Ђорђевића 29,
- Спомен биста Светозару Марковићу-Този, улица М. Ђорђевића.

Споменик из ослободилачких ратова у КО Бело Блато: Споменик палим борцима НОР-а, у црквеној порти.

3.1.4. Карактер предела

Карактер простора у обухвату Просторног плана, дефинишу специфични геоморфолошки услови, ток реке Тисе и Бегеја, насеља Стајићево, Лукино Село, Бело Блато, Перлез, Книћанин као и Ечка у непосредном окружењу (ван границе обухвата), и њихово рурално залеђе. Аспекте културног предела карактерише структура пољопривредне производње, начин коришћења земљишта, распоред, величина, међусобне релације и морфологија насеља на овом подручју.

Простор који обухвата Просторни план се простире највећим делом на алувијалној равни реке Тисе а мањим на леснј тераси. Главни утицај на формирање данашње слике предела имала је река Тиса и водени ток Бегеја чије корито се усекло у речну терасу, а промене корита су остављале за собом запуштене мртваје и простране површине између њих на којима су настале примарне слатине.

Због близине подземне воде, мезо и микрорељеф одређују текстуру природних станишта. Висинске разлике које су мање од пола метра, условљавају настанак разноврсних станишних типова и такође утичу на формирање насеља и обрадивих површина.

Травна станишта која окружују насеља, утицала су на развој сточарства, а пре свега традиционално полу-номадско пашарење.

3.1.5. Становништво

Анализа демографског развоја насеља у обухвату Просторног плана извршена је на основу званичних статистичких података пописа становништва у периоду 1948-2011. године. Према последњем попису становништва 2011. године, у 5 насеља у обухвату Просторног плана живело је 8917 становника.

Табела 1. Кретање укупног броја становника³

Насеља	Година пописа							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Бело Блато	2159	2490	2031	1841	1746	1762	1477	1342
Книћанин	5977	1802	2169	2251	2226	2227	2034	1753
Лукино Село	1007	757	876	722	703	643	598	498
Стајићево	1133	1229	1413	1607	1993	2058	1999	1941
Перлез	4528	4623	4881	4458	4283	3880	3818	3383
Укупно	14804	10901	11370	10879	10951	10570	9926	8917

У периоду од 1948-1991. године укупан број становника на територији обухвата Просторног плана је варирао, док је од 1991. године приметан перманентан пад популације.

Анализа дневних миграционих кретања извршена је на основу података Пописа 2011. године (Подаци на нивоу јединице локалне самоуправе) и указује на то да су најобимније миграције у оквиру исте општине, затим следе миграције у другу област, а затим миграције у другу општину исте области.

Кретање укупног броја домаћинства је у анализираном периоду (1948-2011.год), имало тренд благог пораста изузев последњег Пописа 2011. године где је приметан пад броја домаћинства. Просечна величина домаћинства, према Попису 2011. година, износила је 2,7 члана по домаћинству.

Табела 2. Број домаћинства⁴

Насеља	Година пописа							
	1948.	1953.	1961.	1971.	1981.	1991.	2002.	2011.
Бело Блато	586	653	560	564	569	629	568	520
Книћанин	1987	492	488	546	615	718	671	641
Лукино Село	302	225	258	241	232	234	217	197
Стајићево	276	289	352	439	566	617	627	631
Перлез	1148	1241	1417	1367	1399	1311	1284	1219
Укупно	4299	2900	3075	3157	3381	3509	3367	3208

³ Упоредни преглед броја становника 1948, 1953, 1961, 1971, 1981, 1991, 2002 и 2011. - Подаци по насељима, РЗС, Београд 2014.

⁴ Упоредни преглед броја домаћинства 1948 - 2011. и станова 1971-2011. - Подаци по насељима, РЗС, Београд 2014.

3.1.6. Мрежа и функције насеља

Мрежу насеља на простору обухваћеном Просторним планом чини пет насеља - Лукино Село, Бело Блато, Книћанин, Стајићево и Перлез. Сва насеља у обухвату Просторног плана припадају административном подручју града Зрењанина самим тим и функционална усмереност свих насеља је ка центру јединице локалне самоуправе, односно ка Зрењанину.

У оквиру границе обухвата Просторног плана заступљена је мала просечна величина насеља. Дистрибуција становништва према величинским категоријама у ових пет насеља указује да је просечна популациона величина 1783 становника. Једно насеље се налази у величинској категорији до 1000 становника (Лукино Село), три насеља су у величинској категорији од 1001-3000 становника (Бело Блато, Книћанин и Стајићево), а једно насеље је у величинској категорији 3001-5000 становника (Перлез).

Мрежа насеља на подручју обухвата Просторног плана је релативно мале густине (на сваких 100 km² налази се у просеку 1,9 насеља), што је испод покрајинског просека (у Војводини се налази 2,2 насеља на 100 km²).

Најбитнији фактори који су били од пресудног значаја за положај насеља су природни фактори: река Дунав, Тиса, Бегеј, геоморфолошке карактеристике, као и шумске и пољопривредне површине у контактном подручју око Царске баре.

Анализирајући морфогенезу насеља уочава се специфична урбанистичка структура везана за период формирања током XVII и XVIII века. Уочљива је планска композиција геометријског карактера односно ортогоналне шеме улица насеља, колико то допуштају геоморфолошки услови терена на којима су насеља настала.

Насеља у обухвату Просторног плана су у литератури позната као панонска насеља колонизационог типа са појединим одступањима због топографских услова терена. Куће у насељима су ушорене и збијене једна поред друге. Улице су праве и углавном широке.

3.1.7. Јавне службе

Постојеће стање јавних служби у насељима у оквиру обухвата Просторног плана утврђено је према подацима из Просторног плана Града Зрењанина. Постојеће установе социјалне заштите неопходно је реконструисати, адаптирати или санирати. Установе предшколског и основног образовања углавном задовољавају потребе становника предметног подручја, као и капацитети здравствених установа. Сви постојећи објекти културе задовољавају потребе становника, али је неопходна санација и адаптација истих. Постојећи спортски објекти су дотрајали и руинирани, без стандардних реквизита неопходних за обављање ове делатности.

3.1.8. Привреда

Подручје обухвата Просторног плана располаже природним развојним потенцијалима чији квалитет и атрактивност обезбеђују основне претпоставке за бржи привредни развој целог подручја.

Као један од најважнијих природно-производних ресурса истиче се пољопривредно земљиште погодно за узгој различитих пољопривредних култура. У самој пољопривредној производњи доминира класична ратарска производња.

Постојећи материјални и људски ресурси и капацитети прехранбене индустрије у непосредном окружењу представљају значајан потенцијал даљег развоја. Потенцијали развоја подручја у обухвату Просторног плана огледају се и у пласману пољопривредних производа кроз туристичку понуду. Међутим треба истаћи да је степен развијености туризма као привредне гране испод реалних могућности простора.

Рибарство је такође једна од заступљених привредних грана у обухвату Просторног плана (рибњаци Ечка).

Трговина, угоститељство и занатство нису довољно развијени и углавном подмирују потребе локалног становништва.

Пољопривреда

Пољопривреду на планском подручју ограничава, у значајној мери режим спровођења заштите осетљивог екосистема, тако да се пољопривредна производња одвија у две различите просторно-функционалне целине: подручју Резервата и на осталим површинама у обухвату Плана.

Подручје СРП је изопштено из пољопривредних активности.

Већи део простора ван Резервата је под ри�њацима и од њиховог функционисања директно зависи еколошки статус самог заштићеног подручја.

На осталим деловима обухвата Плана могућа је реализација пољопривредних активности, при чему треба водити рачуна да примена пестицида и других хемијских средстава, у највећој могућој мери буде редукована, како би се избегли евентуални негативни утицаји на сам резерват. Ратарство је на овом делу водећа делатност.

Шумарство и лов

Простор Обухвата у шумарском смислу обухвата следеће газдинске јединице: Тамиш-Тиса, Доње Потисје, Мужљански рит и Ечка.

Коришћење природних вредности у заштићеном природном добру и ван њега, је дато у Основама (нарочито за шумске екосистеме) и обухвата коришћење шумских састојина дрвних сортимената, споредних производа и коришћење туристичког потенцијала.

Због интензивног антропогеног утицаја и крчења шумских заједница умањен је и диверзитет ловне дивљачи на простору Обухвата плана. Од дивљачи, на истраживаном подручју живе зец (*Lepus europaeus*), срна (*Capreolus capreolus*) и дивља свиња (*Sus scrofa*).

Рибља фауна и риболов

Посматрани простор обилује богатством рибље фауне и са аспекта количине, а и у погледу броја рибљих врста. Присутне су 24 рибље врсте, сврстане у 6 фамилија. Најупечатљивије је присуство ГОВЧИЦЕ природне реткости, која представља индикатор незагађене воде.

Царска бара у суштини, представља заштићени репродуктивни и хранидбени простор (азил) за многе аутохтоне и алохтоне рибље врсте.

Од аутохтоних врста важно је истаћи: смуђа, гргеча, чикова (који се врло ретко среће на другим водама), шарана, штуку, деверику, лињака (који је доскора био редак, али се успешно опоравља) и сома.

Водеће алохтоне врсте су: бели и сиви толстолобик, сребрни караш (бабушка) и амур, од далекоисточних-Азијских врста, односно сунчица и патуљаста сомић (абисинац), од северноамеричких врста.

Значајне су и рибњачке површине, на посматраном простору и њима управља рибарско газдинство Ечка. Комерцијално се узгајају највише шаран, али и толстолобик, амур и предаторске врсте сом и смуђ.

Индустрија и терцијарне делатности

Индустрија у обухвату Просторног плана је неразвијена. Постојећи индустријски капацитети, у највећем делу везани су за локално сировинско залеђе, односно пољопривреду (прерада, трске, примарна прерада пољопривредних производа пољопривреде, производња прехранбених производа и др.). Највећи објект индустријске делатности представља бродоградилиште „SHIPYARD BOMEX 4M“ ДОО Перлез које се налази на око 3,5 km североисточно од насеља Перлез.

Делатности терцијарног сектора још увек нису достигле ниво који захтевају савремени стандарди живљења. Трговина, угоститељство и занатство су недовољно развијени, а њихови капацитети подмирују углавном потребе локалног становништва.

Туризам

Вредности планског подручја, са аспекта туристичке валоризације, односе се на туристичко-географски положај, приступачност дестинацији, природне и антропогене вредности, еколошку очуваност, богатство мотива.

Простор третиран Планом има повољан туристичко-географски положај јер се налази на подручју који омеђавају Тиса и Бегеј, захваљујући близини Државног пута I реда бр. 24, такође и у односу на градска насеља Зрењанин, Београд и Нови Сад и Кикинда као матична места потенцијалних туриста.

Поред изузетних природних вредности (велики број врста птица, риба) , подручје обухваћено Просторним планом располаже и значајним антропогеним туристичким мотивима који се могу валоризовати кроз туризам. Постоје реалне могућности да се културно - историјске вредности као део туристичке понуде (Каштел Ечка, Етно центар, Етно кућа са етно двориштем у Белом Блату...), уз побољшање амбијенталних вредности, укључе у укупну туристичку понуду.

Од посебног значаја су и рибњачка језера која се налазе у непосредној близини, односно унутар граница заштићеног подручја.

Резерват поседује туристички брод за мирно разгледање околине. Оптимално прима до 50 посетилаца. Током летњих месеци за велики број љубитеља Старог Бегеја и Царске баре припрема се ручак у природи.

Специјални резерват природе “Царска бара” пружа могућности за активну рекреацију на којој је заснован туризам и излетништво а представља посебну погодност за спонтани и организовани развој више облика еко - туризма.

Материјалну базу развоја туризма, представља Хотел «Сибила» са три звездице, који се налази у природном амбијенту и представља идеално место за активан одмор. Својим квалитетом задовољава потребе. Поред хотелских услуга овде се организују и пословни ручкови, пријем спортиста на припремама уз коришћење стазе за трчање и сл. У северном делу уз границу Резервата налази се ресторан “Трофеј”.

3.1.9. Инфраструктура

3.1.9.1. Саобраћајна инфраструктура

У обухвату Просторног плана постоје следећи видови саобраћаја: путни - друмски, железнички и водни. Путни - друмски саобраћај је основни вид саобраћаја у обухвату Просторног плана и својим капацитетима задовољава већину захтева за путничким и робним превозом, док се железнички водни саобраћај користе само повремено, при превозу масовних роба у транзиту.

Путни - друмски саобраћај омогућује доступност и комуникацију предметног простора са окружењем и субрегионима. Основни саобраћајни капацитети предметног простора у домену путног - друмског саобраћаја су:

- **ДП I6 реда бр.13 / М-24**, Хоргош-Кањижа-Нови Кнежевац-Чока-Кикинда-Зрењанин-Чента-Београд;
- **Државни пут IIа реда бр. 129/Р-110**, Каћ - Шајкаш - Тител - Перлез - Ковачица - Сечањ - државна граница са Румунијом (гранични прелаз Јаша Томић);
- **Општинска путна мрежа Града Зрењанина.**

Такође присутна је мрежа некатегорисаних - атарских, шумских и приступних путева, различитих нивоа изграђености.

Предметни државни путеви (ДП, бр. 13, и бр. 129)⁴ представљају и прилазне путеве појединим локалитетима у оквиру СРП-е Царска баре, што се с аспекта доступности и приступачности може сматрати врло повољним, док с друге стране представљају на неки начин негативан фактор у смислу утицаја на функционисања самог резервата.

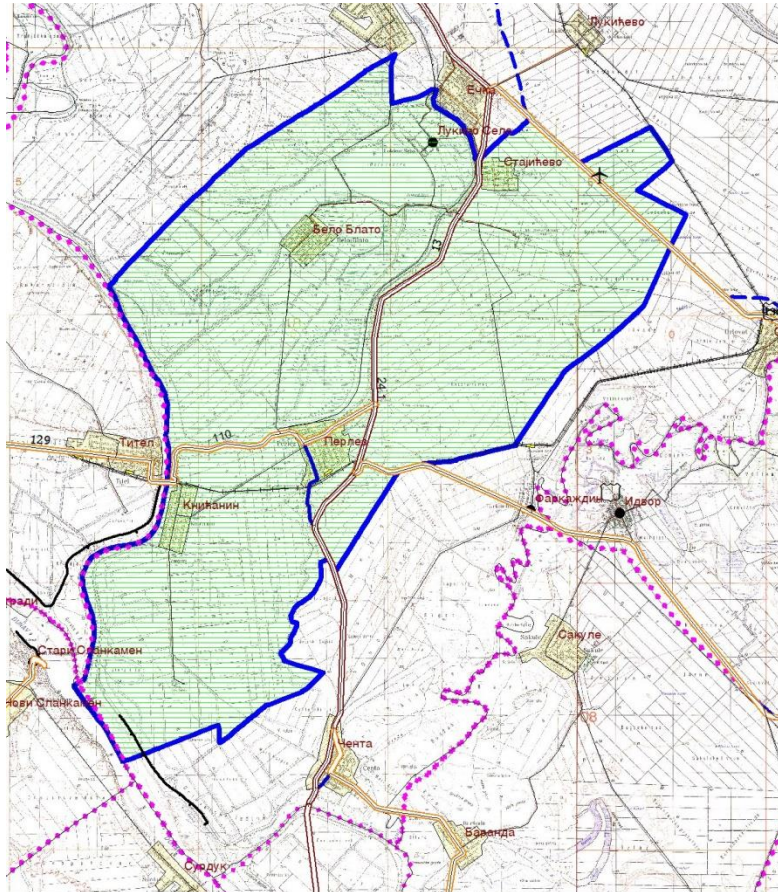
Општа карактеристика категорисаних путева је, да су на крају експлоатационог периода и да су у лошем стању (коловозне површине, банке, одводни канали). Разлози таквог стања су саобраћајно оптерећење и проблеми са неодржавањем последњих деценија, што је резултирало значајним смањењем њихове пропусне моћи и нивоа услуге.

Неадекватност саобраћајне инфраструктуре није примарна последица постојеће мреже саобраћајница, већ превасходно њиховог квалитета (експлоатациони параметри, стање коловозних површина и друго).

Општински (локални) путеви, као значајан део капиларне путне мреже покривају обухваћени простор ППППН Царске баре у значајном обиму. Примарну функцију повезивања унутар самог резервата и локалитета употпуњују и некатегорисани путеви - утврђена атарска путна мрежа (прилазни и други приступни путеви) као значајан потенцијал који би се морао искористити. У оквиру катастарских општина у обухвату Просторног плана (КО Стајићево, КО Перлез, КО Книћанин, КО Бело Блато, КО Лукино Село), ови путни правци су радијалног облика и повезују насеља и садржаје ван грађевинског подручја.

Ова мрежа путева углавном није са савременим коловозом што онемогућује приступ при различитим временским условима и водним режимима.

Туристичка саобраћајна мрежа обухвата објекте везане за одређене видове туризма: стазе кретања ловаца у оквиру ловишта, спортско-рекреативни објекти, риболовни терени и сл. и део је већ поменутих некатегорисаних путева. Постојећа мрежа је релативно добро позиционирана али није довољно изграђена и опремљена и као таква представља лимитирајући фактор развоја туризма у обухвату плана.

Слика 1. Саобраћајна мрежа у обухвату Просторног плана

Железнички саобраћај је својевремено одиграо врло важну улогу у развоју туризма, пре свега за туристичка кретања широких слојева становништва, као и путовања на другим релацијама. Међутим, са експанзијом друмског саобраћаја, железнички саобраћај, због својих одређених недостатака (фиксирани линије кретања, потребе преседања при промени правца кретања и друго) изгубио је позиције које је некад имао.

У ранијем периоду (седамдесетих и почетак осамдесетих година прошлог века) знатан број пруга регионалног и локалног значаја је укинут. У обухвату Просторног плана налази се:

- регионална пруга бр. 208, (Нови Сад) - Распутница Сајлово - Римски Шанчеви - Орловат Стајалиште.

Водни саобраћај на простору обухваћеним Просторним планом заступљен је преко међународног пловног пута реке Тисе и деонице ОКМ ХС ДТД пловног Бегеја без просторно и инфраструктурно прихватно - манипулативних и превозних капацитета на предметном сектору пловног пута.

Немоторни саобраћај у обухвату Плана је значајно заступљен кроз дефинисану међународну бициклическу стазу цикло коридор 11 уз реку Тису, националну бициклическу стазу уз канал Бегеј и међунасељске комуникације (у оквиру коридора предметних државних путева), са потенцијално значајним туристичким и рекреативним кретањима. Основни проблем који је евидентан је питање безбедности, као и трасе кретања које нису дефинисане до садржаја у оквиру самог специјалног резервата - обухвата плана.

Ваздушни даљински саобраћај за потребе овог подручја се одвија преко аеродрома „Никола Тесла“ (за путнички и карго саобраћај), док се за спортско-туристичке намене користи спортски аеродром Зрењанин (Ечка).

На основу саобраћајних анализа може се закључити да саобраћајна инфраструктура (путно-друмски, железнички и водни саобраћај) у оквиру овог простора даје добре основе за надоградњу, реконструкцију, чиме би се омогућио брз и лак приступ овом подручју, на одговарајућем нивоу комфора и саобраћајне услуге, као и брзе комуникације у оквиру овог простора.

3.1.9.2. Водна инфраструктура

Просторни план обухвата део тока Бегеја од km 20, па до ушћа у Тису, затим 8 система за одводњавање, који се наслањају на 4 катастарске општине, који припадају детаљној каналској мрежи: „Мужља-Лукино Село“, „Бело Блато“, „Книћанин-Чента“, „Петра Бара“, „Стајићево“, „Рибњаке“, „Царска Бара“, „Мужља“ (са постојећим објектима) и корито старог Бегеја.

Водни објекти на територији који обухвата просторни план су:

- одбрамбени насип на левој и десној обали Бегеја,
- насип на Тиси изводно од ушћа Бегеја у Тису,
- хидрочвор Стајићево,
- затим црпне станице Мужља (2 станице), Телеп, Ечка (за снабдевање рибњака), Бело Блато и Петра Бара,
- пијезометри.

Одбрамбени насип

- насип уз десну обалу Бегеја до уставе Стајићево д.20.1.,
- насип уз леву обалу Бегеја Д.17.3.,
- насип уз десну обалу канала низводно од уставе и уз Тису узводно од ушћа Бегеја у Тису Д.17.2.

Ширина круне насипа на десној страни Бегеја узводно од хидрочвора је 4м, а низводно 5м, косина насипа према каналу 1:3 на оба дела, а косина насипа према заштићеном терену на поменутом делу је 1:7 почевши од круне насипа до терена. Лева обала има ширину круне насипа 10м, са нагибом према Бегеју 1:3, а према риту 1:2.

Црпне станице

- Мужља-постоје две станице, капацитета 5, m³/s,
- Телеп - капацитета 3,0 m³/s,
- Ечка - за снабдевање рибњака (нема података о капацитету),
- Бело Блато - капацитета 4,5 m³/s,
- Петра Бара - капацитета 0,5 m³/s.

Хидрочвор „Стајићево“

Канал Бегеј представља растеретни крак, у периоду одводњавања, магистралног канала Нови Бездан - Ботош, зависно од водостаја Тисе у Тителу. На овом каналу налази се устава код Стајићева на стационажи km 9+700, која заједно са уставом Ботош и Орловат, регулише минималне пловне дубине у Бегеју до Клека и канала Нови Бечеј - Ботош у периоду малих вода, а у периоду одводњавања, затвара улаз високих Тиских вода у Бегеј. Унутрашње воде на овом потезу процењују се на $10 \text{ m}^3/\text{s}$. Корито Пловног Бегеја наслања се на корито Старог Бегеја у кога се уливају неки од система за одводњавање са овог подручја.

Хидрочвор „Стајићево“ је решен са једним отвором од 24,5 m, на том месту формира водну степену са диригованим водним режимом према Зрењанину. Низводно од хидрочвора „Стајићево“ па до ушћа Бегеја влада природни-тиски режим. Максимална рачуната пропусност хидрочвора је $310 \text{ m}^3/\text{s}$ воде Бегеја у Тису.

Водостаји се крећу у границама:

Горња вода

- максимални	77,14 mАНВ
- минимални	74,00 mАНВ
- радни, најдуже трајања	74,10 mАНВ - 74,50 mАНВ

Доња вода (Тиса)

- максимални	77,60 mАНВ
- минимални	68,94 mАНВ

Канал Бегеј је плован за двотрачну пловидбу пловила до 1000 тона носивости. Максимална пловна висина износи 6,0 м изнад максималног водостаја. Максимална пловна ширина је 25 м, а дубина 2,1 м. Преводница „Стајићево“ може да преводи пловила максималне дужине 85 м и ширине 11,6 м.

Пијезометри

На територији обухвата просторног плана налази се 6 пијезометара, а од тога је само један у функцији, а налази се 1 км, источно од насеља Перлез (бр. 214).

Комунална инфраструктура

Насеље Бело Блато водом се снабдева са насељског изворишта које се налази у северозападном делу насеља. Кота терена изворишта је 74,50 mАНВ, а захваћене су воде водоносних средина плиоцена. Просечна експлоатација у протеклом периоду износи $1,5 \text{ l/s}$, а квалитет подземних вода не одговара нормативима за воду за пиће због знатно повећаног укупног остатка испаравања и садржаја гасова.

Водоснабдевање Книћанина врши се из изворишта које се налази на југоисточној периферији насеља. Кота терена изворишта је око 76,00 mАНВ, а захватају се воде из основног водоносног комплекса. Просечна експлоатација је око $3,0 \text{ l/s}$, а квалитет не задовољава у потпуности нормативе због повећаног садржаја гвожђа. Ниво подземних вода је констатован на око 5 метара од површине терена.

Организовано снабдевање водом насеља Перлез одвија се преко изворишта лоцираног западно од села на којем су избушена три бунара, а захватају се воде водоносних средина плиоцена. Кота терена изворишта је 73,50 mАНВ, а просечна експлоатација износи око 6 l/s . Квалитет подземне воде не задовољава нормативе за воду за пиће због повећаног укупног сувог остатка испаравања, органских материја, натријум, хлорида, гвожђа и других компонената преко МДК.

Насеље Стајићево се снабдева водом за пиће каптирањем подземних вода основног водоносног комплекса са два бунара на изворишту у централном делу насеља. Кота терена изворишта је око 79,00 мАНВ, а просечна експлоатација износи око 3 l/s. Квалитет подземних вода не задовољава нормативе за воду за пиће, због повећаног утршка KMnO_4 , натријума, а делимично и гвожђа изнад МДК. Ниво подземних вода у напуштеном бунару у насељу, износио је 5,5 метара од површине терена.

Становништво насеља Лукино Село се водом снабдева преко микроводоводних заједница за чија изворишта се не располаже подацима.

Ниједно насеље у обухвату плана нема изграђен канализациони систем, већ се отпадне воде из домаћинстава евакуишу путем непрописно изведених септичких јама ограниченог капацитета, чиме се директно угрожава животна средина.

Одвођење сувишних атмосферских вода је регулисано преко отворене каналске мреже положене уз уличне саобраћајнице, а крајњи реципијент је каналска мрежа система за одводњавање. Каналска мрежа је обрасла растињем и не одржава се.

3.1.9.3. Електроенергетска инфраструктура

Преко предметног простора прелази траса планираног надземна вода ТС Перлез-ТС Зрењанин 2, која се делом налази у траси постојећег 35 kV далековода.

У обухвату Просторног плана изграђен је 110 kV далековод број 1148 Перлез-Зрењанин 2, који ради под 35 kV напонским нивоом и средњенапонска дистрибутивна мрежа електричне енергије преко које се снабдевају потрошачи у насељима и други садржаји у простору ван насеља. Електроенергетска мрежа је углавном надземна.

Снабдевање електричном енергијом потрошача на простору обухваћеном Просторним планом обезбеђено је из трафостанице ТС 110/20 kV „Зрењанин 4“ (насељено место Стајићево), из ТС 110/35 kV „Зрењанин1“ путем 35 kV далековода и ТС 35/20 kV „Перлез“ (Перлез, Книћанин, Лукино Село и Бело Блато).

3.1.9.4. Термоенергетска инфраструктура

На подручју обухвата СРП Царска бара, налази се изграђена дистрибутивна гасоводна мрежа притиска до 16 bar и МРС за снабдевање насеља. Гасификована су сва насељена места у обухвату плана Стајићево, Ечка, Лукино Село, Перлез и Бело Блато. Дистрибутивна гасоводна мрежа у насељима је притиска до 4 bar, изграђена у уличним коридорима насељских саобраћајница.

3.1.9.5. Електронска комуникациона инфраструктура

За потребе насеља и корисника у обухвату Просторног плана изграђена је савремена електронска комуникациона мрежа у коридорима саобраћајница, а преко спојног пута путем оптичког кабла повезана са главним комутационим центром у Сремској Митровици. За потребе мобилних комуникација изграђене су базне радио-станице у власништву оператора мобилних комуникација.

3.1.9.6. Обновљиви извори енергије

На подручју Просторног плана не користе се обновљиви извори енергије (за сада нема података о коришћењу обновљивих извора енергије).

3.1.10. Стање животне средине

Простор обухваћен израдом Просторног плана обухвата површине које се одликују значајним природним вредностима, али и угрожене и деградиране површине.

Последњих деценија, због различитих околности: неповољних климатских фактора, утицаја привредних тј низа антропогених активности, хидрограђевинских радова и нерешених имовинско-правних односа, дошло је до видних поремећаја у газдовању и коришћењу свих природних потенцијала подручја.

Мониторинг квалитета **ваздуха** се не врши на подручју обухвата Просторног плана. Потенцијални извори загађења ваздуха на простору обухвата Просторног плана су индивидуална ложишта из насеља, сметлишта и саобраћај и привредни субјекти.

Горе наведени негативни утицаји су и довели до промене физичко-хемијског квалитета **воде** и седимента, измене морфологије терена и структуре биодиверзитета, а нарочито акватичних заједница.

Рибњачка језера, која се простиру на преко 1300 ha, представљала су дуги низ година угрожавајући фактор заштићеног подручја због лошег квалитета воде која се у јесењем периоду, у време излова рибе, испуштала из језера рибњака „Ечка“ у Стари Бегеј, као реципијент, са великом количином растворених органских материја и муља. Током 2009.године, начињен је корак ка решењу проблема великих количина муља која из рибњака доспевају у Резерват, изградњом таложнице за муљ пре упусне главе из Белог језера у Стари Бегеј.

Мониторингом квалитета површинских вода у АП Војводини у 2014. години, била су обухваћена и три локалитета на територији Резервата: Пристаниште, Видиковац и Улаз канала у бару (при чему је узорковање на локалитету улаз канала у бару извршено у два периода: низак и висок водостај). Мониторингом је установљено да вода Царске баре ни на једном испитиваном локалитету не одговара добром статусу, тј. квалитет воде је такав да одговара 3., 4. или 5. класи. Параметри који не задовољавају статус су органске материје (параметри кисеоничног режима), нутријенти, арсен. Квалитет воде Царске баре у погледу садржаја приоритетних и приоритетних хазардних супстанци одговара добром статусу, јер ни за једно једињење нису прекорачене прописане вредности (просечна годишња концентрација и максимално дозвољена концентрација). Седименти су узорковани на сваком локалитету као површински и дубински и то у два пута. Квалитет седимента Царске баре одговара класи 2 (бакар, минерална уља), и то и за површински и за дубински седимент. Концентрације осталих метала су мање од вредности које су прописане за класу 1^а.

Како, у економском погледу, простор служи вишеструкој намени, унапређење рибарства и повећање интензитета пољопривреде одводњавањем влажних ливада су довели до негативног утицаја на водни режим природног добра и стање природних ресурса и животне средине. То је, у протеклом периоду, директно угрозило опстанак природних вредности Резервата.

Изградњом густе мреже мелиоративних канала дошло је до снижавања нивоа подземних вода на околним влажним подручјима. Укидањем природних осцилација воде на плавном подручју Старог Бегеја, састојине врба на раније плављеним теренима су деградоване. Поремећени водни режим довео је до ширења инвазивних биљних и животињских врста.

Висок степен угрожености и питање опстанка овог воденог екосистема, односно заштићеног мочварног подручја, огледа се и у пејзажним променама. Макрофитска вегетација обраста слободне водене површине и водени екосистем се неумитно трансформише у мочварни. Промена водног режима, уз присутно зарастање Старог Бегеја, доводи до осиромашења опште биолошке разноврсности и нестанка неких карактеристичних и ретких врста и њихових заједница у Резервату.

Постојећа насеља у зони утицаја (Лукино село, Бело Блато), као и у близини заштићеног добра (Книћанин, Перлез, Стајићево, Ечка, Мужља, Елемир, Тител, Зрењанин) имају претежно посредан утицај, али са великим негативним ефектом на стање квалитета вода Резервата. Утицај насеља на Резерват огледа се преко хидролошког режима (комуналне отпадне воде и процедурне воде са сметлишта), као и преко загађујућих материја емитованих атмосферским путем у правцу кретања доминантних ветрова.

Загађивање Бегеја непречишћеним отпадним водама са простора Бродоградилишта, које се налази на граници Резервата, може летално деловати на птице, рибе као и целокупан живи свет у каналу.

Насеља на подручју обухвата Просторног плана не поседују изграђен водоводни систем, већ се снабдевање водом решава коришћењем сеоских изворишта и бушених бунара. Ниједно насеље на овом подручју нема ни канализациону мрежу, ни уређаје за пречишћавање отпадних вода. Отпадне воде се испуштају у непрописно изведене септичке јаме ограниченог капацитета, чиме се директно угрожава животна средина.

Анализа присуства радионуклида у узорцима **земљишта** са простора Војводине (MRDA ET AL., 2003) показује повишену концентрацију уранијума (238U), што је последица спирања са обрадивих површина након коришћења фосфатних ђубрива, која у себи садрже високе концентрације овог радионуклида. Земљишта, путем дисперзије, имају високу тенденцију усвајања радионуклида у виду трајног резервоара, одакле се касније потенцијално могу унети удисањем или путем исхране у организам. Концентрације уранијума (238U), радијума (226Ra), торијума (232Th) и изотопа калијума (40K) се крећу у границама просека, док је концентрација активног цезијума (137Cs) нешто виша од оне која је присутна у обрадивим земљиштима. Контаминација земљишта природним радионуклидима и продуктима са дугим периодом полураспада представља један од фактора који нарушавају природну равнотежу станишта.

На основу регистра сметлишта на територији АПВ, на територији подручја обухвата Просторног плана се налази 9 сметлишта, од тога по једно сметлиште у Ко Лукино село, КО Бело блато, и КО Книћани, два у КО Перлез и 4 у КО Стајићево. Несанитарно одлагање отпада за последицу има загађење ваздуха, воде (површинских и подземних) и земљишта.

Када је реч о привредним субјектима, Бродоградилиште, које се налази поред саме границе Резервата, представља значајан фактор угрожавања станишта, пре свега птица, кроз узнемиравање услед **буке** и повећаног присуства и кретања људи и машина. Посебну опасност за очување биодиверзитета представља бука у току рада бродоградилишта, која се шири и на Резерват и омета редовне животне циклусе. На тај начин, нарушава се мир на простору намењеном заштити природе, који представља једно од најзначајнијих станишта за птице у Србији.

Локални пут за Бело Блато налази се у зони утицаја на заштићено добро. Са аспекта утицаја **саобраћаја** на простор природног добра, магистрални пут М-24-1 (источна граница Резервата), током редовног коришћења и у случају акцидентних ситуација, представља угрожавајући фактор.

Потенцијална угроженост квалитета животне средине испољава се кроз:

- **загађивање ваздуха** загађујућим материјама из индивидуалних ложишта насеља, са сметлишта, те из саобраћаја и привредних субјеката;
- **загађивање вода** испуштањем непречишћених отпадних вода, интензивирањем пољопривреде и рибарства, радом постојећих привредних субјеката, изменама водног режима, те кроз потенцијалне акциденте у саобраћају;
- **загађивање земљишта** вештачким ђубривима из пољопривреде, присутним природним радионуклидима, током редовног саобраћања возила, као и у случају акцидентног изливања опасних материја;
- **утицај саобраћаја** како кроз редовно функционисање, тако и у случају акцидентних ситуација.

3.1.11. Елементарне непогоде и акцидентне ситуације

Елементарне непогоде

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на појаве могућег ризика везано за простор за који се план ради, као и прописивање мера заштите за ограничавање последица ризика који могу имати карактер елементарне непогоде.

Подручје обухваћено Планом може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење и атмосферске падавине (киша, град, суша), олујних ветрова и поплава.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни повратни период од 475 година, подручје обухвата Плана има утврђен *земљотрес* јачине VII степена сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације објеката. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VII степен манифестовати „силан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити, без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите. Могућност настанка пожара је већа у насељеним местима која имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл. Могућа појава пожара је и на пољопривредном земљишту, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима.

Појава *града* је чешћа и интензивнија у летњем периоду, а штете се највише одражавају на пољопривредним културама које су у том периоду и најосетљивије.

Преовлађујући *ветрови* на овом простору дувају из западног и југоисточног (кошава) правца, те постоји ризик од јављања штете проузрокован олујним ветровима. Такође ови ветрови утичу на органски и неоргански свет као и на многе људске делатности како непосредно тако и посредно (на приносе у пољопривреди, количину падавина, исправљање тла и биљака, наносе штету, психофизичко стање људи кроз повећану или смањену активност и сл.).

Акцидентне ситуације

На основу података из Просторног плана Града Зрењанина, на простору обухваћеном Просторним планом не налазе се севесо постројења.

3.2. НАЧИН КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Највећи део простора у обухвату Просторног плана (25.429 ha) се користи као пољопривредно земљиште, затим водно, грађевинско и шумско.

Највише пољопривредног земљишта на простору заштићеног подручја (СРП "Царска бара") је под слатинама које нису подесне за ратарску обраду.

Травне површине на овом подручју пружају предуслове за развој сточарства, превасходно очарства. На простору заштићеног подручја, у највећој мери су заступљене површине под ливадама и пашњацима и трстицима и мочварама.

Воде и водно земљиште у обухвату Просторног плана чине водотоци (река Тиса и Бегеј), стајаће воде, баре и језера, каналска мрежа (ОКМ и мелиоративни канали), и рибњаци. На водном земљишту се налазе мањим делом инфраструктурни објекти, али и садржаји који су намењени за спорт, рекреацију и туризам (садржаји уз водоток Тисе и Бегеја).

Површине под шумама и шумским земљиштем у обухвату Просторног плана се највећим делом налазе уз водоток Тисе делом и Бегеја. На простору обухвата Просторног плана заштитни појасеви зеленила нису плански формиран и у оквиру пољопривредног земљишта, саобраћајне и водне инфраструктуре.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана чине:

- грађевинска подручја насеља Стајићево, Лукино Село, Бело Блато, Перлез и Книћанин
- викенд зона (дуж планираног Државног пута IБ реда),
- радне зоне и комплекси ван насеља (на локацији североисточно од насеља Перлез у к.о. Перлез и локацији јужно од насеља Бело Блато у к.о. Бело Блато - то су углавном економије и други садржаји у функцији пољопривредне производње),
- зона мешовите намене (на локацији јужно од насеља Перлез у к.о. Перлез) и
- гробље ван насеља (на локацији источно од насеља Лукино Село у к.о. Лукино Село)

У претходном периоду, изградња објеката и инфраструктуре смањила је површине природних станишта, нарушила изглед предела и учинила учесталијим присуство људи на овом простору.

Специјални резерват природе „Царска бара“

Резерват обухвата остатак некадашњег плавног подручја дуж доњег тока реке Бегеј, са очуваним и разноврсним орографским и хидрографским ритским облицима и појавама.

Алувијалну равн Тисе као најзначајнију геоморфолошку целину на којој се налази природно добро изградила је река Тиса, меандрирајући између Тителског брега на југозападу и зрењанинске лесне терасе на североистоку. Мењајући често свој ток у прошлости Тиса је оставила трагове старих праваца отицања који су данас углавном забарени.

Поред река Тисе и Бегеја, присутан је и већи број хидролошких објеката (баре, мочваре, језера) који овом подручју дају посебан амбијент, а самим тим и услове за живот различитим биљним и животињским врстама. Вегетација резервата представљена је мозаиком барско - мочварних, шумских, ливадских, степских и слатинских екосистема који се међусобно преплићу. Како су сви ови екосистеми међусобно повезани, тако је настала и богата разноврсност живог света.

Природне вредности Специјалног резервата природе „Царска бара“ високо су оцењене због постојања око 500 биљних врста, 239 врста птица (од којих се свих осам европских врста чапљи гнезде на овом простору), 20 врста риба, као и 30 врста сисара ретких за ово подручје (видра, текуница, шумска-мрка волухарица, дивља мачка и др.), а од посебног значаја су и рибњачка језера која се налазе између два ентитета заштићеног природног добра.

Према укупној намени површина Специјалног резервата највећи удео имају ливаде и пашњаци (29,32 %), затим трстици-мочваре (21,51 %), па обрадиве површине (13,68 %).

Специјални резерват природе „Царска бара“ има еколошки значај у функцији очувања остатака влажних и слатинских подручја. Од нарочитог значаја је очување биљних заједница везаних за барско-мочварна станишта, односно спречавање њихове сукцесије у правцу проградације ка влажним ливадама и ожбуњавања, што представља значајан услов за одржавање осетљиве еколошке равнотеже влажних подручја и специфичне фауне везане за њих, односно њихове репрезентативности и изворности.

3.3. ОСНОВНА ОГРАНИЧЕЊА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Основна ограничења у коришћењу простора у обухвату Просторног плана се односе на мере заштите природе у односу на заштићено подручје, станишта заштићених и строго заштићених врста и еколошке коридоре, међу којима је и међународни еколошки коридор реке Тисе.

Ограничења у коришћењу простора у односу на заштићено подручје, СРП "Царска бара", дата су у важећој Уредби за заштиту, а односе се на просторно дефинисане режиме заштите заштићеног подручја. На простору СРП " Царска бара " је дат тростепени режим заштите.

На простору СРП " Царска бара " на површинама на којима је утврђен режим заштите I степена спроводи се строга заштита, а у режиму II степена активна заштита. На површинама на којима је утврђен режим заштите III степена, ограничава се изградња објеката и инфраструктуре за потребе одрживог коришћења и управљања заштићеним подручјем, одржавање постојећих објеката, и постављање подземних водова уз постојећу инфраструктуру.

Остала ограничења у коришћењу простора односе се на:

- заштитни појас линијске инфраструктуре и
- инфраструктурне објекте, комплексе и површине.

4. ОПШТИ ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Општи циљеви израде Просторног плана који проистичу из усвојених циљева и одређења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу су:

- Заштита и одрживо коришћење свих природних вредности кроз заштиту заштићеног подручја и природних ресурса;
- Заштита, рационално коришћење и унапређење стања пољопривредног, шумског и водног земљишта и популације флоре и фауне;
- Дефинисање начина коришћења грађевинског подручја у складу са условима заштите природе;

- Постизање рационалне организације и уређења простора, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и створеним вредностима и са потребама дугорочног социјалног и економског развоја;
- Обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог (уравнотеженог) развоја подручја, као дела интегралног управљања у оквиру целокупног система заштите животне средине;
- Обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика загађивања.

Визија и дугорочни циљ развоја подручја Просторног плана је успостављање дугорочног система одрживог развоја подручја заштићеног природног добра Специјалног резервата природе „Царска Бара“, као препознатљивог подручја.

Циљеви израде Просторног плана по областима

Заштита природних добара:

- Очување и унапређење основних природних вредности;
- Сагледавање стања природних вредности, уз вредновање флоре и фауне;
- Идентификација и вредновање угрожавајућих фактора и њихово ублажавање;
- очување мозаичности природних станишта и предела;
- враћање просторног распореда и величине разних типова екосистема (шумских, ливадских и барских);

Заштита предела: Стварање услова за интегративно уређење и одрживо коришћење простора који има пре свега природниа затим културни, туристички, рекреативни и пољопривредни значај, како би се очувале и унапредице предеоне вредности.

Заштита непокретних културних добара:

- валоризација, заштита и презентација културних добара;
- непокретна културна добра треба штитити интегрално са простором у коме се налазе и третирати их као развојни потенцијал подручја Општина и шире.

Заштита и коришћење природних ресурса:

Пољопривредно земљиште:

- рационално коришћење пољопривредног земљишта, усклађено са потребом очувања СРП
- заштита пољопривредног земљишта од претераног хемијског третмана, односно механичког сабијања, као последице обраде тешким пољопривредним машинама
- заштита пољопривредног земљишта од свих врста негативног антропогеног утицаја, укључујући и пренамену у непољопривредне намене
- заштита земљишта од свих врста ерозије

Шуме и шумско земљиште:

- трајно и усклађено коришћење шума као природног ресурса, уз строго поштовање Закона о заштити природе, Уредбе о заштити СРП и Просторног плана подручја посебне намене;
- газдовање шумама у складу са одрживим развојем, еколошким принципима и условима заштите природних добара;
- планско газдовање ловиштем у складу са Уредбом о заштити СРП;
- унапређење стања ловишта и популације крупне и ситне дивљачи и систематски излов алохтоних, инвазивних рибљих врста.

Водни ресурси: Стварање услова за интегрално уређење, заштиту и коришћење вода.

- успостављање интегралног и интерсекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине;
- рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водoprивредне системе;
- искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема;
- успостављање економске цене воде;
- смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења;
- рецикулација коришћених вода;
- унапређење система заштите од вода.

Минерални и енергетски ресурси:

- одрживи развој коришћења минералних и енергетских ресурса и заштите животне средине;
- функционално коришћење и штедња необновљивих ресурса, штедња произведене енергије и стимулисање примене нових технологија производње енергије, нарочито оних које доприносе рационалном коришћењу, штедњи енергије и заштити животне средине, као и коришћењу обновљивих извора енергије.

Становништво:

- успоравање процеса депопулације подручја и одржање стационарног становништва;
- заустављање тренда неповољних природних, миграционих и структурних демографских процеса;
- спречавање даљег погоршавања виталних карактеристика популације;
- прилагођавање демографским променама.

Мрежа и функције насеља и јавне службе:

- успостављање и очување равнотеже између просторног развоја заштићеног подручја и мреже насеља и јавних служби.

Привреда:

- динамичнији и складнији развој привредне инфраструктуре са циљем развоја привреде и подизања животног стандарда локалног становништва;
- развој пољопривредне производње у правцу афирмације овог подручја као произвођача здраве хране;
- организована, контролисана и рационална привредна експлоатација трске и других биљних врста од привредног значаја, коју треба лоцирати на одређене терене, изводити у одговарајућим деловима вегетационог периода и ограничити на дозвољене количине;
- формирање стабилне и развијене привредне структуре ревитализацијом постојећих и развојем нових капацитета за финалну производњу пољопривредних производа уз примену чистих еколошки одрживих технологија;
- подстицање развоја сеоског и еко туризма и комплексна валоризација природних и створених потенцијала са циљем даљег развоја туристичке понуде подручја;
- развоја терцијарних делатности, посебно у области снабдевања и пружања услуга посетилаца, односно туриста.

Пољопривреда: Остварење производних резултата, уз очување осетљивог еко-система и усклађивање активности у области пољопривреде са принципима одрживог развоја.

- Постепена преорјентација производње ка економски исплативијим ратарским и повртарским културама;

- Виши ниво финализације пољопривредне производње, уз могућност повећаног пласмана готових производа, кроз туристичку понуду, на локалном нивоу;
- Коришћење компаративних предности овог подручја за екстензивни узгој стоке (нарочито оваца).

Шумарство и ловство:

- Развој шумарства и ловства као привредних грана у складу са условима заштите природе.

Туризам: Стварање просторних услова за развој туризма у оквиру расположивих потенцијала на одрживим премисама и заштита природне и културне баштине.

- на основу природних и антропогених туристичких вредности, објеката и праваца кретања туриста, планова развоја и истраживања утврдити правце развоја одрживог туризма;
- заштићено подручје - Резерват штитити од прекомерног броја туриста и многих девастација која могу настати, дефинисањем „стандарда носећег капацитета простора“;
- јачање материјалне базе развоја туризма;
- маркетиншка презентација потенцијала већ постојеће понуде Царске баре;
- производњу здраве хране и туризам развијати као комплементарне делатности;
- већа улагања у развој руралног, еко и цикло туризма.

Инфраструктурни системи

Саобраћајна инфраструктура: Стварање услова за даљи развој саобраћаја који ће поспешити привредни развој овог простора, а који се заснива на стратешким принципима одрживог развоја животне средине у оквиру урбаног и околног простора. Формирање мреже путева (посебно нижег хијерархијског нивоа) која треба да створи оптималне услове повезивања насеља са окружењем, у циљу остварења комуникација насеља са локалитетима који су у функцији афирмације предметног простора.

Водна и водопривредна инфраструктура: Уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и осталим корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

- доношење плана управљања водама у АП Војводини;
- усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама;
- спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима;
- ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина;
- изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје;
- доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД;
- изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава;

сарадња са околним земљама (Хрватска, Мађарска, Румунија и Босна и Херцеговина) на успостављању регионалне политике у области воде.

Водна инфраструктура

У области водопривреде, решења су у сагласности са значајем и утицајем Тисе, Бегеја и низом мањих природних и створених токова, тако да је неопходно:

1. Праћење стања водног режима, стања влажних станишта, одржавање оптималног режима вода и почетак спровођења хидротехничких мера за одржавање овог оптималног режима вода,
2. Утврђивање и одржавање оптималног водног режима влажних станишта,
3. Измуљавање дела корита Старог Бегеја,
4. Одржавање проточности канала који повезује Царску Бару са Старим Бегејом,
5. Ваљано одржавати постојећу мрежу одбрамбених насипа и регулисаних корита,
6. Сачувати мелиорационе системе,
7. Ревитализовати системе за наводњавање, и
8. Заштитити подземна и површинска изворишта.

Енергетска инфраструктура:

- сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката;
- рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину;

Обновљиви извори енергије (ОИЕ):

- стварање услова за повећање и одрживо коришћења потенцијала обновљивих извора енергије на овом простору;
- супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних извора.

Енергетска ефикасност:

- циљ из области енергетске ефикасности је смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих или бољих услова коришћења и функционисања објекта; Смањење потрошње необновљивих извора енергије (фосилних горива) и коришћење обновљивих извора енергије доприноси заштити животне средине и климатских услова;
- основне мере за унапређење енергетске ефикасности у односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу и дистрибуцију енергије;
- повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса

Електронска комуникациона инфраструктура:

- уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју Просторног плана, као једног од значајних покретача савремене економије;

Заштита животне средине:

- усклађивање интереса и рационално коришћење потенцијала планског подручја, водећи рачуна о еколошким условима и ограниченим капацитетима животне средине, односно захтевима уређења подручја посебне намене.
- одрживо коришћење ресурса и простора, уз предузимање превентивних мера заштите основних чинилаца животне средине (воде, ваздуха и земљишта);
- успостављање континуалног мониторинга загађујућих материја, санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја;
- одрживо управљање водама;
- управљање комуналним и другим врстама отпада, сходно Програму за управљање отпадом;

- интегрисање заштите животне средине у све секторе стратешког планирања и пројектовања, кроз инструменте процене утицаја (примена SEA, EIA и IPPC);
- примена савременијих технолошких решења, најбољих доступних технологија (BAT) и концепта чистије производње приликом реализације пројеката који могу имати негативан утицај на квалитет животне средине, а у складу са условима заштите природе;
- едукација грађана и подстицање развоја еколошке свести.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА, ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ И ОСНОВНИХ ПАРАМЕТАРА ЗА ПОДРУЧЈЕ ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

5.1. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА У ОБУХВАТУ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

За потребе израде Материјала за рани јавни увид за подручје Просторног плана преузети су подаци:

- из донетих планских докумената⁵ јединица локалне самоуправе (ЈЛС) ;
- од Покрајинског завода за заштиту природе: графички прикази граница заштићених природних добара са режимима њихове заштите;

Прелиминарна граница обухвата Просторног плана, површине **25.429 ha**, ће се преиспитати у фази израде нацрта Просторног плана и утврдити у односу на анализиране податке прикупљене са терена, услове, мишљења и закључке са раног јавног увида.

Основну намену простора у оквиру границе обухвата Просторног плана чини пољопривредно, водно, шумско и грађевинско земљиште.

Планирана претежна намена на простору обухвата Просторног плана је пољопривредно земљиште на укупно 18153,54 ha (71,39 %).

Шумско земљиште обухвата површину од 388,16 ha (1,52 %) и представља површине под шумама највише дуж тока реке Тисе, Бегеја као и на осталим површинама у обухвату Просторног плана. Постојеће шумско земљиште се задржава и у планском периоду.

Водно земљиште се задржава у постојећим оквирима на површини од 5671,75 ha (22,30 %). Њега чине: део реке Дунава, Тисе и Бегеја, рибњак, баре, мочваре и примарни канали.

Грађевинско земљиште у обухвату Просторног плана износи 1215,55 ha (4,79%). Грађевинско земљиште дефинисано важећим Просторним планом Града Зрењанина чине грађевинска подручја насеља Лукино Село, Бело Блато, Книћанин, Стајићево и Перлез, викенд зона, радне зоне и комплекси и гробље ван насеља. Дефинисана грађевинска подручја насеља, као и дефинисано грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља ће се преиспитати у фази Нацрта Плана и дефинисаће се смернице за усклађивање просторног плана Града Зрењанин, као и за израду/усклађивање урбанистичких планова у оквиру подручја посебне намене, у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција.

⁵ Планска решења преузета су из планске документације која је у архиви обрађивача и са сајтова ЈЛС.

Просторни план ће садржати правила уређења и правила грађења, са јасно дефинисаним локацијама, тј. садржајима, за:

- директно спровођење,
- примену важеће планске документације (просторних и урбанистичких планова), односно смернице за усклађивање важеће планске документације са овим Просторним планом и
- даљу разраду, где се укаже потреба за израдом урбанистичког плана.

Табела 3. Биланс претежне намене површина на подручју обухвата Плана

ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА	ПОВРШИНА	
	ha	%
ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	18153,54	71,39
Необрадиво земљиште (пашњаци, трстици, мочваре)	4261,16	
Остало пољопривредно земљиште	13892,38	
ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ	5671,75	22,30
Река Дунав	120,93	
Река Тиса	1575,90	
Река Бегеј	1515,61	
Рибњак	1726,76	
Баре	657,42	
Канали	75,13	
ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	388,16	1,52
Шуме и шумско земљиште	388,16	
ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	1215,55	4,79
Грађевинска подручја насеља	996,67	
Викенд зона	161,90	
Радне зоне и комплекси	52,96	
Гробље ван насеља	4,02	
УКУПНА ПОВРШИНА У ОКВИРУ ОБУХВАТА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА	25429	100

5.2. ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

На простору оквирне границе обухвата Просторног плана је дат **предлог границе подручја посебне намене**. Подручје посебне намене би обухватало заштићено подручје СРП "Царску бару" (просторне целине „Мужљански рит “ и „Царску бару"). Такође, биће сагледане и друге просторне целине које имају непосредан утицај на заштићено подручје (станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја која уједно представљају и слатинско степски коридор Баната од регионалног значаја и неке од еколошких коридора).

Остали простор у обухвату Плана представља **зону утицаја на посебну намену**.

У следећој фази израде овог Просторног плана - Нацрту, биће утврђена коначна граница обухвата Просторног плана, као и граница подручја посебне намене.

За подручје посебне намене Просторним планом биће дефинисана правила уређења и грађења у складу са условима заштите природе и условима надлежних органа, посебних организација, имаоца јавних овлашћења и других институција, па је потребно границу подручја посебне намене дефинисати по катастарским парцелама у сарадњи са Покрајинским заводом за заштиту природе.

У оквиру предложеног подручја посебне намене, у фази Нацрта ће бити дефинисане следеће целине и подцелине.

Предлажу се следеће две просторне **целине**:

- **просторна целина „Мужљански рит“**, површине 21,45 ha и
- **просторна целина „Царска бара“** (простор поред реке Бегеј), површине 25,81 ha.

У оквиру целина заштићеног подручја **подцелине** ће чинити простори под режимима заштите (I, II и III степена).

У оквиру дефинисаних целина и подцелина посебне намене, обезбедиће се плански услови за њихово уређење и грађење, са циљем да се заштите еколошки вредни делови природе, пре свега заштићено подручје, станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и еколошки коридори.

Изградња објеката и других садржаја на подручју предложене посебне намене, биће усклађена са условима које ће Покрајински завод за заштиту природе (као надлежна установа за заштиту) издати за потребе израде овог Просторног плана.

За остале еколошки вредне делове природе у обухвату Просторног плана, као и еколошки коридор реке Тисе, мере заштите и уређења, биће дате кроз друге планове, те из тих разлога нису у границама посебне намене овог Просторног плана.

Општа концепција развоја подручја посебне намене

Просторни план представљаће плански основ за дефинисање активности на простору подручја посебне намене у области заштите природе, туризма и руралног развоја, на основу чега ће бити створени услови за реализацију националних, регионалних и локалних интереса. Концептуални оквир планирања, коришћења, уређења и заштите на подручју посебне намене, подразумева обезбеђење просторних услова за реализацију трајно одрживог (уравнотеженог) развоја, уређења, заштите и коришћења простора у складу са условима заштите, који ће унапредити заштићено подручје и очувати слику препознатљивог предела.

У оквиру подручја посебне намене коришћење природних ресурса, посебно пољопривредног земљишта у непољопривредне сврхе, треба да буде контролисано и усклађено са условима заштите природе. Повећање површина под шумама, формирање заштитних појасева зеленила и рационално коришћење вода, необновљивих извора енергије и минералних сировина, треба да буде, такође, усклађено са условима заштите природе, као и мерама које су дате у важећим актима о заштити. Посебно су значајне активности у области водопривреде, које треба да буду усмерене на поправљање хидролошких услова заштићених подручја и заштиту вода од загађења.

Рурални развој, развој туризма и одрживи развој економских активности, физичка уређеност простора, са посебним акцентом на јачање природног и културног наслеђа, биће усклађени са заштитом природе и животне средине и представљаће основу развоја подручја посебне намене.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА ЗА ПРЕДЛОГ ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ

Просторни план ће пружити смернице за оптимално уређење и одрживо коришћење простора у односу на режиме заштите природних вредности, са акцентом на научно-истраживачки рад, културно-образовни, естетски и туристички значај у контексту очувања биолошке, геолошке и предеоне разноврсности.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана засниваће се на принципима заштите животне средине и одрживог коришћења подручја, заштите природних ресурса и добара, биодиверзитета читавог подручја, заштите здравља људи.

Заштита, уређење и развој заштићеног подручја у оквиру подручја посебне намене, засниваће се и на реализацији кључних активности и мера које ће утицати на очување препознатљиве слике предела (очување хидрографских и геоморфолошких карактеристика, санирање и ревитализација нарушених својстава природних система, контрола експлатације минералних сировина, заштита препознатљивих и вредних амбијената руралног типа, креирање нових вредности у простору, заштита пољопривредног земљишта од ненаменског коришћења...)

У заштићеном подручју, на основу важеће Уредбе о заштити, потребно је уважавати прописане мере и активности које доприносе његовом очувању, унапређењу и презентацији. Заштиту, уређење и развој заштићеног подручја је потребно спроводити на основу Плана управљања, студија, пројеката, резултата биомониторинга угрожених биљних и животињских врста, мониторинга вода и других бројних истраживања.

Заштита природних ресурса и заштићеног подручја подразумева дефинисање низа мера и активности у циљу заштите воде, ваздуха, земљишта и биодиверзитета чија ће имплементација кроз процес просторног планирања резултирати квалитетним и међусобно усаглашеним планским решењима, у контексту даљег одрживог просторног развоја посматраног подручја.

Очекивани ефекти планирања у области заштите културних добара огледаће се кроз валоризацију, заштиту и презентацију културних добара и идентификацију културног наслеђа као туристичког потенцијала.

Коришћење пољопривредног земљишта мора бити усклађено са режимима заштите СРП. Ефекти планирања у односу на заштиту пољопривредног земљишта, подразумевају делимично и постепено враћање одређених површина (ораница слабијих производних потенцијала и бивших пашњака), на простору заштићеног подручја, у првобитно стање природних степских пашњака.

У наредном периоду, коришћење и уређење водног земљишта регулисаће се дефинисањем мера заштите вода, водних објеката и приобалног екосистема, док ће се коришћење, уређење и заштита водног земљишта у оквиру заштићеног подручја вршити у складу са донетом Уредбом о заштити. Посебну важност за формулисање планских решења, у односу на заштиту и унапређења карактера предела, имаће мере којима ће се уређивати и користити водно земљиште.

У односу на шуме и шумско земљиште, потребно је остварити повећање степена шумовитости, пошумљавањем непошумљеног шумског земљишта у заштићеном подручју у складу са важећом Уредбом и Планом управљања као и формирати заштитне појасева зеленила у складу са интересима очувања биодиверзитета (забрана уношења алохтоних врста, забрану сече аутохтоних врста и ревитализација деградираних и уништених шумских станишта).

У погледу унапређења коришћења геолошких ресурса, реализацијом плански установљених циљева из домена истраживања и експлоатације минералних сировина, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз усклађивање ових активности са мерама заштите природних добара и заштите животне средине.

Насеља у обухвату Просторног плана, у извесној мери, утичу на заштићено природно добро која чине посебну намену. Посебно је изражен утицај становника насеља Перлеза, Белог Блата и Лукиног Села на подручје посебне намене, обзиром да се налазе у непосредном окружењу СРП "Царска бара".

У наредном периоду треба искористити веће могућности комплементарног развоја насеља и заштићеног природног добра, у сврху обogaђивања туристичких садржаја у самим насељима, а ради одрживог коришћења природних добара (обилазак заштићених подручја, спортски риболов).

Пољопривредна производња треба да има, у извесној мери екстензивни карактер и да се заснива, пре свега на аутохтоним и дуго одомаћеним биљним и животињским врстама уз пуно поштовање режима заштите. На простору заштићеног подручја, могуће је развијати органску сточарску и ратарску производњу.

Производи добијени на овакав начин, од аутохтоних врста, уз максималну еколошку контролу, даваће значајно мање приносе, неупоредиво вишег квалитета и тржишне вредности. Треба настојати да финализација ове производње буде на што вишем нивоу и да се у што већој мери пласира кроз туристичку понуду овог подручја.

У погледу развоја туризма у наредном периоду, неопходно је уређење простора намењеног туризму и његово опремање одговарајућим туристичким садржајима, у складу са условима очувања и заштите природе .

Привредна функција шума је усмерена на просторе ван заштићеног подручја, превасходно на шуме које се налазе уз водоток Тисе и Бегеја које имају, пре свега, заштитну функцију, а затим привредну.

У ловиштима у оквиру обухвата Просторног плана, очекује се заштита и очување ретких и угрожених врста у складу са Уредбом о заштити природних добара, као и у функцији развоја лова као привредне гране.

Реализацијом планских циљева из домена саобраћајне инфраструктуре и њиховом операционализацијом, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз савремену саобраћајну мрежу која би, на квалитетан и безбедан начин (без значајно негативног утицаја), обезбеђивала доступност и приступ до свих просторних целина и садржаја. Примена савремених технологија транспорта омогућила би одрживо функционисање саобраћаја у свим режимима и заштићеним подручјима.

Очекује се оптимално коришћење постојећег водног потенцијала на посматраном подручју, усклађивањем свих видова коришћења, заштите вода и заштите од вода. Ово се посебно односи на успостављање оптималног водног режима на простору заштићених подручја.

Неопходно је задовољење основних циљева у складу са стратегијом развоја енергетике и поуздано снабдевање електричном и топлотном енергијом свих потрошача, дефинисање коридора и заштитних појасева енергетске инфраструктуре на подручју посебне намене уз примену мера а у циљу смањења и елиминисања утицаја на животну средину, као и равномеран развој савремене мреже електронских комуникација и приступ до сваког корисника.

Део потребне електричне енергије могуће је обезбедити и из обновљивих извора енергије (коришћењем соларне енергије), у оквиру посебне намене у складу са условима заштите природе..

Из домена термоенергетске инфраструктуре, непосредни ефекти планирања би се рефлектовали кроз даљу изградњу гасоводне инфраструктуре за коришћење природног гаса, што ће се позитивно одразити на побољшање животног стандарда и очување природне и животне средине као и дефинисање коридора, заштитних појасева и зона термоенергетске инфраструктуре.

Очекивани ефекти планирања у погледу унапређења начина коришћења простора подручја посебне намене односе се на заштиту и отклањање могућих узрока угрожавања подручја услед ванредних ситуација, односно на формулисање мера приправности и правовременог реаговања, мера за смањење утицаја и мера превенције.

Б) ГРАФИЧКИ ДЕО

В) ПРИЛОГ

1. Покрајинска скупштинска одлука о изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

<p>„Службени лист АПВ“ излази по потреби, на шест језика: српском, мађарском, словачком, румунском, русинском и хрватском.</p> <p>– Рукописи се не враћају;</p> <p>– Отплати по тарифи</p>	<p>Нови Сад</p> <p>7. јун 2022.</p> <p>Број 26 Година LXXIII</p>	<p>Годишња претплата 9.900 динара</p> <p>– Рок за рекламације 15 дана.</p> <p>– Редакција и администрација: Нови Сад, Војводе Мишића 1.</p> <p>ISSN 0353-8427</p> <p>COBISS.SR-ID 17426178</p> <p>Email: sl.listapv@magyarszo.rs</p>
--	---	--

ОПШТИ ДЕО

720.

На основу члана 31. алинеја 2 и 5, а у вези с чланом 27. тачка 1. Статута Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 20/14) и члана 46. став 1. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон, 9/20 и 52/21), Скупштина Аутономне покрајине Војводине, на седници одржаној 07. јуна 2022. године, донела је

ПОКРАЈИНСКУ СКУПШТИНСКУ ОДЛУКУ О ИЗРАДИ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „ЦАРСКА БАРА“

Члан 1.

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ (у даљем тексту: Просторни план).

Члан 2.

Утврђује се оквирна граница обухвата Просторног плана, а коначна граница обухвата Просторног плана дефинисаће се Нацртом Просторног плана.

Подручје обухваћено оквирном границом Просторног плана, обухвата део територије града Зрењанина, односно катастарске општине Бело Блато, Книћанин, Лукино Село, Перлез, и Стајићево.

Опис оквирне границе обухвата Просторног плана дефинисан је преломним тачкама оквирне границе Просторног плана. Почетна тачка описа налази се на тромеђи граница катастарских општина Мужља, Ечка и Лукино Село у граду Зрењанину. Од ове тромеђе граница иде у правцу југоистока пратећи североисточне границе катастарских општина Лукино Село, Стајићево и Перлез до тромеђе граница катастарских општина Перлез, Орловат и Фаркажин. Након ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи југоисточне границе катастарских општина Перлез и Книћанин до тромеђе граница катастарских општина Книћанин и Чента у граду Зрењанину и Стари Сланкамен у општини Инђија. Од ове тромеђе граница се ломи и иде у правцу севера пратећи западне границе катастарских општина Кнића-

нин, Бело Блато и Лукино Село до тромеђе граница катастарских општина Мужља, Ечка и Лукино Село у граду Зрењанину, почетне тачке описа.

Површина подручја обухваћеног оквирном границом обухвата Просторног плана износи 254,29 km².

Оквирна граница Просторног плана дата је на графичком приказу, који чини саставни део ове Одлуке.

Члан 3.

Услови и смернице од значаја за израду Просторног плана, садржани су у планским документима вишег реда:

- Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године који чини саставни део Закона о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10) и
- Регионалном просторном плану Аутономне покрајине Војводине који чини саставни део Одлуке о доношењу Регионалног просторног плана Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11).

У складу са наведеним документима, у оквиру концепције заштите природних вредности, истиче се заштита природних доbara која се заснива на:

- заштити, очувању и унапређењу природних добара и одрживом коришћењу природних ресурса;
- благовременом спречавању активности и делатности које могу проузроковати негативне последице у природи;
- обнови нарушених делова природе и спровођењу мера (санације-ревитализације, рекултивације, и др.) и режима заштите и мониторинга стања заштићених подручја, уз стално праћење стања и промена у природи;
- коришћењу заштићених подручја у интересу науке, образовања, културе, рекреације и одрживог развоја туризма, пољопривреде и рибарства.

Плански документи од значаја за израду Просторног плана су:

- Просторни план подручја посебне намене међународног водног пута Е 80 – Дунав (Пансеварописки коридор VII) – („Службени гласник РС“, број 14/15);

- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске – граница Мађарске („Службени гласник РС“, број 52/2018, „Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18, 36/19);
- Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор-Нови Сад-Панчево-Београд-Смедерево-Јагодина-Ниш) („Службени гласник РС“, број 19/2011);
- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, бр. 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр 24 (Суботица-Зрењанин-Ковин) („Службени лист АПВ“, број 19/17);
- Просторни план подручја посебне намене аутопута Београд-Загреб-Нови Сад („Службени гласник РС“, бр. 98/21).

Просторни план ће бити заснован на планској, студијској, техничкој и другој документацији као резултатима досадашњих истраживања.

За израду Просторног плана користиће се топографске и катастарско-топографске подлоге, дигитални катастарски планови и дигитални орто фото планови, као и друге подлоге за које се укаже да су неопходне за израду Просторног плана.

Члан 4.

Планирање, коришћење, уређење и заштита простора у обухвату Просторног плана засниваће се на:

- очуваности основних природних вредности и спровођењу мера њихове активне заштите;
- реализацији услова за даљи стабилан развој природних целина, уз одрживо коришћење природних ресурса;
- адекватном управљању водним режимом;
- успостављању оптималне просторне организације подручја посебне намене у складу са еколошким функцијама подручја;
- смањењу негативних антропогенних утицаја и успоравању природних процеса који убрзавају сукцесију;
- развоју и усмеравању активности у складу са особеностима заштићеног добра.

Израдом и спровођењем овог Просторног плана створиће се просторни и други услови за постизање рационалне организације и уређења подручја посебне намене у оквиру планског подручја, усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у располагању природним и предеоном вредностима и потребама социјалног и економског развоја кроз:

- заштиту, унапређење и коришћење заштићеног подручја у складу са режимима заштите;
- ревитализацију заштићеног подручја;
- утврђивање дугорочне концепције и мера заштите, очувања и унапређења природних вредности и мера за обезбеђење адекватне превенције, минимизирања, мониторинга и контроле свих облика деградације и загађивања животне средине.
- дефинисање предеоних целина и успостављање њихових режима заштите, начина коришћења и смерница за детаљну разраду;
- очување и ревитализација природних вредности и заштита природних елемената подручја у погледу очувања и унапређења постојећих структура и њихове међусобне повезаности;
- очување, уређење и одрживо коришћење наслеђених геолошких, геоморфолошких и хидрографских карактеристика које су важно обележје подручја.

Члан 5.

Визија и дугорочни циљ развоја подручја Просторног плана је успостављање дугорочног система одрживог развоја подручја заштићеног природног добра Специјалног резервата природе „Царска Бара“, као препознатљивог подручја.

Члан 6.

Концепција планирања, коришћења, уређења и заштите планског подручја подразумева обезбеђење просторних услова за реализацију концепта трајно одрживог и уравниотеженог развоја коришћења, уређења и заштите подручја посебне намене у оквиру обухвата Просторног плана.

Концептуални оквир планирања треба да буде усклађен са условима заштите природног наслеђа, првенствено у циљу заштите биодиверзитета, односно у процесу уређења и коришћења предметног простора представљаће заштита постојећих јединствених осетљивих екосистема наведеног заштићеног подручја, као и развој локалног идентитета кроз заштиту и афирмацију вредности карактера овог предела.

Члан 7.

Ефективан рок за израду Нацрта Просторног плана је 6 (шест) месеци од дана достављања Обрађивачу Извештаја о обављеном раном јавном увиду Плана, адекватних катастарско-топографских планова, достављања податка и документације који су од значаја за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја и неопходних услова од овлашћених органа, организација и предузећа који су од значаја за израду Просторног плана и Извештаја о стратешкој процени утицаја.

Члан 8.

Средства за израду Просторног плана обезбеђују се из буџета Аутономне покрајине Војводине.

Члан 9.

Нацрт Просторног плана биће изложен на јавни увид у трајању од 30 дана у граду Зрењанин и у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад.

Члан 10.

Саставни део ове Одлуке је Одлука о изради стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину.

Извештај о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину је саставни део Документационе основе Просторног плана.

Члан 11.

Носилац израде Просторног плана је Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, Булевар Михајла Пупина број 16.

Члан 12.

Обрађивач Просторног плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка број 6/III.

Члан 13.

Органи, организације и јавна предузећа, који су овлашћени да утврђују посебне услове за заштиту и уређење простора и израду објеката у фази израде плана, дужни су да по захтеву носиоца израде планског документа, у року од 15 дана од дана пријема захтева, доставе све тражене податке, без накнаде.

Изузетно услови и сви расположиви подаци могу се уступити у року од 30 дана уз образложење надлежног органа, односно организације за непоступање у наведеном року.

Члан 14.

Просторни план биће сачињен у 6 (шест) примерка у аналогном и 6 (шест) примерка у дигиталном облику. Просторни план ће се чувати потписан у аналогој и у дигиталној форми, и то: у Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре (један примерак), у Скупштини АП Војводине (један примерак), у Покрајинском секретаријату за урбанизам и заштиту животне средине (два примерка), у граду Зрењанину (један примерак), и у архиви Обрађивача (један примерак).

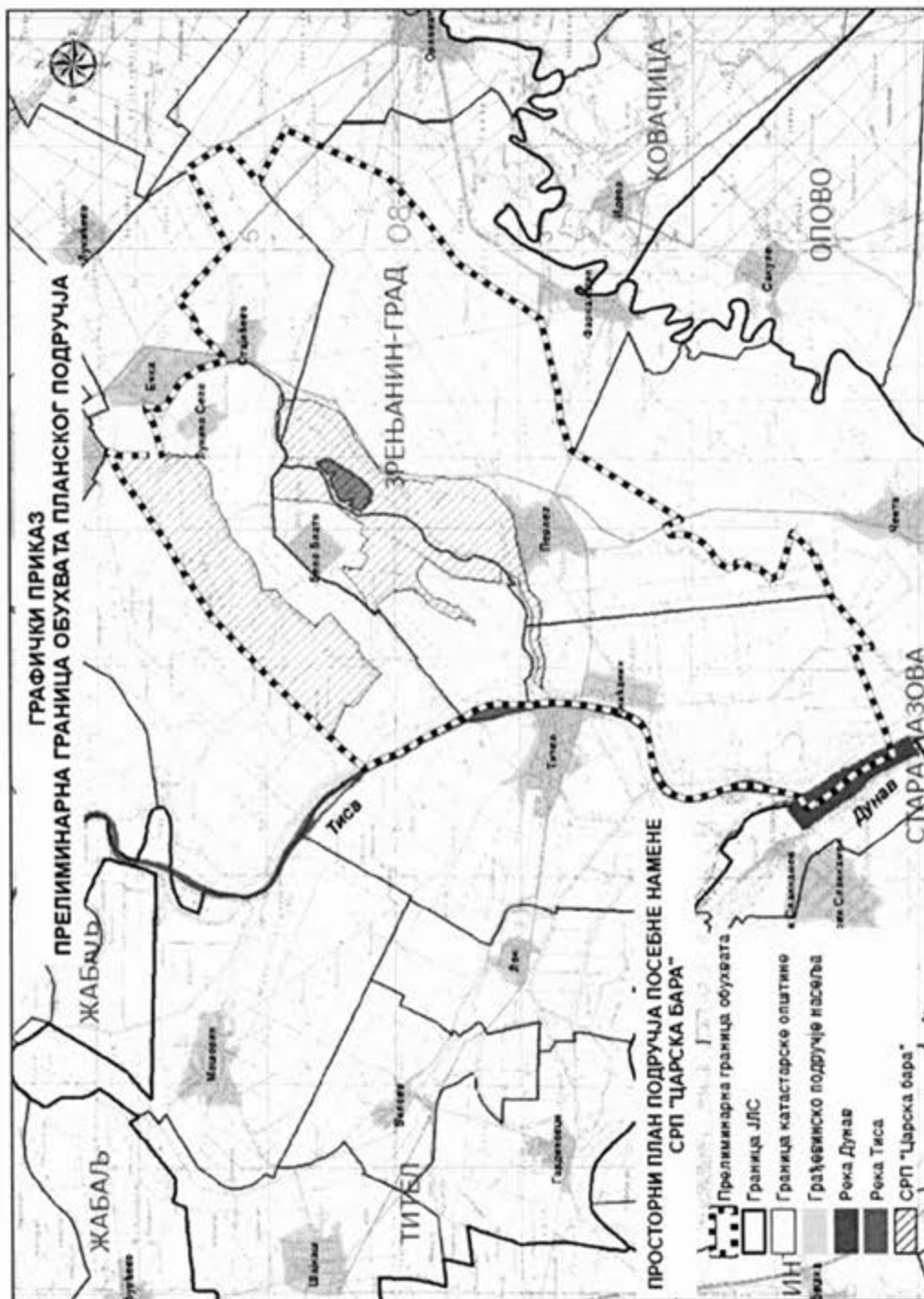
Члан 15.

Ова покрајинска скупштинска одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине“.

СКУПШТИНА АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ ВОЈВОДИНЕ

101Број:35-2/2022-01
Нови Сад, 07. јун 2022. године

ПРЕДСЕДНИК
СКУПШТИНЕ АП ВОЈВОДИНЕ
Иштван Пастор, ср.
Pásztor István, sk.

2. Одлука о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене
Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину

На основу члана 9. став 1. и 5. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, бр. 135/04 и 88/10), члана 39. Покрајинске скупштинске одлуке о покрајинској управи („Службени лист АПВ“, број 37/2014, 54/2014 – други пропис и 37/2016, 29/2017, 24/2019, 66/2020 и 38/2021), Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, доноси

ОДЛУКУ
О ИЗРАДИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
СПЕЦИЈАЛНОГ РЕЗЕРВАТА ПРИРОДЕ „ЦАРСКА БАРА“
НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ

Члан 1.

Приступа се изради Стратешке процене утицаја Просторног плана подручја посебне намене Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину (у даљем тексту: Стратешка процена).

Члан 2.

Разлози за вршење Стратешке процене су:

- сагледавање, процена и утврђивање могућих значајних утицаја на животну средину на простору обухваћеном Просторним планом;
- потреба да се у планирању просторног развоја подручја обухваћеног Просторним планом сагледају стратешка питања заштите животне средине, у складу са критеријумима из члана 6. Закона о стратешкој процени утицаја на животну средину, предложе мере које је потребно предузети како би се евентуални значајни утицаји на животну средину спречили, отклонили или смањили на минимум.

Члан 3.

У оквиру Стратешке процене разматраће се следећа питања и проблеми у области заштите животне средине:

- значај Просторног плана са аспекта заштите животне средине у контексту одрживог развоја планског подручја;
- дефинисање мера за заштиту и одрживо коришћење природних вредности кроз заштиту предела и заштићених подручја;
- очување културног и природног наслеђа на подручју Просторног плана, кроз дефинисање одговарајућих планских решења;
- утицај постојећих и планираних инфраструктурних објеката и других створених вредности са аспекта заштите животне средине на планском подручју;
- успостављање мониторинг система за праћење стања квалитета чинилаца животне средине.

Поред ових питања, стратешком проценом биће обухваћена и друга питања која могу имати утицај на животну средину посматраног подручја.

Члан 4.

Извештај о стратешкој процени, као документ којим се описују, вреднују и процењују могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Просторног плана и одређују мере за смањење негативних утицаја на животну средину, ће да садржи:

1. ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ

- кратак приказ садржаја циљева Просторног плана
- релевантне планске и друге документе
- кратка анализа и оцена постојећег стања животне средине
- карактеристике животне средине у областима за које постоји могућност да буду изложене значајном утицају
- питања и проблеми заштите животне средине разматрани у Стратешкој процени
- приказ варијантних решења која се односе на заштиту животне средине у Просторном плану
- резултати консултација са заинтересованим органима и организацијама

2. ОПШТЕ И ПОСЕБНЕ ЦИЉЕВИ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ И ИЗБОР ИНДИКАТОРА

- општи и посебни циљеви Стратешке процене
- индикатори Стратешке процене

3. ПРОЦЕНУ МОГУЋИХ УТИЦАЈА ПЛАНСКИХ РЕШЕЊА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ СА ОПИСОМ МЕРА ПРЕДВИЂЕНИХ ЗА СМАЊЕЊЕ НЕГАТИВНИХ УТИЦАЈА

- процена утицаја варијантних решења на животну средину
- образложење избора најповољнијег варијантног решења
- процена утицаја Просторног плана на животну средину са описом мера за смањење негативних утицаја на животну средину
- приказ начина на који су при процени утицаја узети у обзир чиниоци животне средине
- процена утицаја планских решења у односу на: вероватноћу, интензитет, сложеност/реверзибилност, временску и просторну димензију, кумулативну и синергијску природу утицаја

4. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ СТРАТЕШКИХ ПРОЦЕНА НА НИЖИМ ХИЈЕРАРХИЈСКИМ НИВОИМА И ПРОЦЕНЕ УТИЦАЈА ПРОЈЕКТА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ**5. ПРОГРАМ ПРАЋЕЊА СТАЊА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

- опис циљева плана
- индикатори за праћење стања животне средине
- права и обавезе надлежних органа
- поступање у случају појаве неочекиваних негативних утицаја

6. ПРИКАЗ КОРИШЋЕНЕ МЕТОДОЛОГИЈЕ И ТЕШКОЋА ПРИЛИКОМ ИЗРАДЕ СТРАТЕШКЕ ПРОЦЕНЕ**7. ПРИКАЗ НАЧИНА ОДЛУЧИВАЊА****8. ЗАКЉУЧЦИ (НЕТЕХНИЧКИ РЕЗИМЕ)****9. ДРУГЕ ПОДАТКЕ ОД ЗНАЧАЈА ЗА СТРАТЕШКУ ПРОЦЕНУ****10. ЛИТЕРАТУРУ****Члан 5.**

Израда Стратешке процене и Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана на животну средину пратиће динамику израде Нацрта Просторног плана.

Члан 6.

Учешће заинтересованих органа и организација и јавности у поступку израде и разматрања Извештаја о стратешкој процени утицаја обезбеђује Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад.

Оглашавање излагања на јавни увид Извештаја о стратешкој процени утицаја спроводи и обезбеђује Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине Нови Сад, истовремено са оглашавањем излагања на јавни увид Нацрта Просторног плана, са подацима о времену и месту излагања на јавни увид, начину на који заинтересована правна и физичка лица могу доставити примедбе, времену и месту одржавања јавне расправе, као и друге информације које су од значаја за јавни увид.

Члан 7.

Средства за израду Извештаја о стратешкој процени утицаја Просторног плана подручја посебне Специјалног резервата природе „Царска бара“ на животну средину обезбеђују се у буџету Аутономне покрајине Војводине.

Члан 8.

Ову Одлуку објавити у „Службеном листу Аутономне покрајине Војводине“.

Број: 140-501-318/2022-01

Датум: 22.02.2022. године

